

ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ (Κ.Ο.Α.Π.)
CYPRUS AGRICULTURAL PAYMENTS ORGANISATION (C.A.P.O.)

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ – ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΑΙΤΗΤΩΝ

ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ
ΚΟΙΝΗΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
2023 - 2027

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
Διαχειριστική Αρχή Σ.Σ.ΚΑΠ 2023-2027

ΤΜΗΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΚΟΑ – ΜΟΝΑΔΑ ΚΟΙΝΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΑΓΟΡΑΣ
ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΚΟΑΠ – ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	3
2.	ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ	4
3.	ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΑΡΧΕΣ	5
4.	ΣΤΟΧΟΙ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑΣ	7
5.	ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ.....	7
6.	ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	7
7.	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	8
8.	ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΠΟΣΩΝ, ΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΕΙΣ.....	8
9.	ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	9
10.	ΕΓΓΡΑΦΗ ΣΤΟ ΜΗΤΡΩΟ ΑΙΤΗΤΩΝ ΚΟΑΠ.....	9
11.	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.....	10
12.	ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ 1 (Μ.Π.1) – ΔΡΑΣΗ Α: ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΟΥΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΩΝ	11
13.	ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ 2 (Μ.Π.2) - ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΕΙΣΒΟΛΕΩΝ ΚΑΙ ΑΣΘΕΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΡΘΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΠΟΧΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗΣ ΤΩΝ ΜΕΛΙΣΣΩΝ	17
13.1	ΔΡΑΣΗ Β1: ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΗ ΧΡΗΣΗ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΜΕΝΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΓΙΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΒΑΡΡΟΑΣ	17
13.2	ΔΡΑΣΗ Β2: ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΒΑΣΕΩΝ ΜΕ ΣΙΤΑ Η ΣΩΛΗΝΕΣ	18
13.3	ΔΡΑΣΗ Γ: ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΑΛΑΙΩΝ Η ΦΘΑΡΜΕΝΩΝ ΚΥΨΕΛΩΝ.....	19
14.	ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ 3 (Μ.Π.3) – ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ.....	21
14.1	ΔΡΑΣΗ Δ1: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ ΔΕΙΓΜΑΤΩΝ ΜΕΛΙΟΥ ΚΑΙ ΚΕΡΙΟΥ	21
14.2	ΔΡΑΣΗ Δ2: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ	23
15.	ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ 4 (Μ.Π.4) – ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΕΡΕΥΝΑ.....	23
16.	ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ 5 (Μ.Π.5).....	24
	ΔΡΑΣΗ ΣΤ: ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	24
17.	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΑΙΤΗΣΕΩΝ	27
17.1	ΔΙΑΘΕΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΩΝ ΕΝΤΥΠΩΝ ΚΑΙ ΑΙΤΗΣΕΩΝ.....	27
17.2	ΤΟΠΟΣ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΤΩΝ ΑΙΤΗΣΕΩΝ	27
17.3	ΥΠΟΒΟΛΗ ΑΙΤΗΣΕΩΝ	28
18.	ΕΛΕΓΧΟΙ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΙΤΗΣΕΩΝ	29
18.1	ΓΕΝΙΚΑ.....	29
18.2	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ.....	29
18.3	ΕΠΙΤΟΠΙΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ	30
19.	ΡΗΤΡΑ ΚΑΤΑΣΤΡΑΤΗΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ ΔΙΠΛΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ.....	31
20.	ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΤΗΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΕΝΣΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΥΛΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	31
21.	ΠΟΙΝΕΣ ΚΑΙ ΚΥΡΩΣΕΙΣ.....	32

22.	ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΜΗ ΕΠΙΒΟΛΗΣ ΠΟΙΝΩΝ//ΚΥΡΩΣΕΩΝ.....	33
23.	ΑΝΩΤΕΡΑ ΒΙΑ ΚΑΙ ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΙΣ	33
24.	ΕΓΚΡΙΣΗ/ΑΠΟΡΡΙΨΗ ΑΙΤΗΣΕΩΝ, ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΑΙΤΗΤΩΝ	34
25.	ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ.....	34
26.	ΑΝΑΚΤΗΣΗ ΑΧΡΕΩΣΤΗΤΩΣ ΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝΤΩΝ ΠΟΣΩΝ.....	35
27.	ΠΑΡΑΤΥΠΙΕΣ ΚΑΙ ΑΠΑΤΗ.....	35
28.	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ	36
29.	ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ ΚΟΝΔΥΛΙΩΝ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΤΟΥ ΚΟΑΠ	37
30.	ΟΔΗΓΟΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ.....	38

ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2023-2027

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η έκδοση του παρόντος Εγχειριδίου Εφαρμογής – Ενημέρωση Αιτητών γίνεται με βάση τον περί Κυπριακού Οργανισμού Αγροτικών Πληρωμών Νόμο του 2020 (Ν.214 (Ι)/2020)

και έχει σκοπό την ενημέρωση των αιτητών για τη διαδικασία που θα πρέπει να ακολουθήσουν για να ενταχθούν στο Μελισσοκομικό Πρόγραμμα 2023-2027.

Η Κοινή Αγροτική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης υλοποιείται στην Κύπρο μέσα από το Στρατηγικό Σχέδιο Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) 2023-2027, το οποίο έχει ετοιμαστεί από το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος και έχει εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Το Στρατηγικό Σχέδιο θα εφαρμοστεί σταδιακά από την 1η Ιανουαρίου 2023 μέσα από τις προκηρύξεις των επιμέρους παρεμβάσεων μεταξύ των οποίων και των Μελισσοκομικών Παρεμβάσεων του Μελισσοκομικού Προγράμματος.

2. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ

Νομική βάση του Μελισσοκομικού Προγράμματος (ΜΠ) 2023 - 2027 αποτελούν οι πιο κάτω κανονισμοί:

- Ο Περί Κυπριακού Οργανισμού Αγροτικών Πληρωμών Νόμος του 2020 (Ν. 214(I)/2020)
- Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο ΚΑΠ 2023-2027.
- Κανονισμός (ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση κανόνων για τη στήριξη των στρατηγικών σχεδίων που πρέπει να καταρτίζονται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής (στρατηγικά σχέδια για την ΚΓΠ) και να χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1307/2013.
- Κανονισμός (ΕΕ) 2021/2116 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013.
- Κανονισμός (ΕΕ) 2021/2117 σχετικά με την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των αγορών γεωργικών προϊόντων, (ΕΕ) αριθ. 1151/2012 για τα συστήματα ποιότητας των γεωργικών προϊόντων, (ΕΕ) αριθ. 251/2014 σχετικά με τις γεωγραφικές ενδείξεις των αρωματισμένων αμπελοοινικών προϊόντων και (ΕΕ) αριθ. 228/2013 για τον καθορισμό μέτρων για τη γεωργία στις εξόχως απόκεντρες περιοχές της ΕΕ.
- Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2022/126 της Επιτροπής της 7ης Δεκεμβρίου 2021 για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου με πρόσθετες απαιτήσεις για ορισμένους τύπους παρέμβασης που καθορίζονται από τα κράτη μέλη στα στρατηγικά τους σχέδια για την ΚΓΠ για την περίοδο 2023 έως 2027 δυνάμει του εν λόγω κανονισμού, καθώς και με κανόνες σχετικά με την αναλογία για το πρότυπο 1 της καλής γεωργικής και περιβαλλοντικής κατάστασης των εκτάσεων (ΚΓΠΚ).
- Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2022/127 της Επιτροπής της 7ης Δεκεμβρίου 2021 για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2116 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου με κανόνες για τους οργανισμούς πληρωμών και άλλους οργανισμούς, τη δημοσιονομική διαχείριση, την εκκαθάριση λογαριασμών, τις εγγυήσεις και τη χρήση του ευρώ.
- Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2022/128 της Επιτροπής της 21ης Δεκεμβρίου 2021 για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2116 του Ευρωπαϊκού

Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τους οργανισμούς πληρωμών και άλλους οργανισμούς, τη δημοσιονομική διαχείριση, την εκκαθάριση λογαριασμών, τους ελέγχους, τις εγγυήσεις και τη διαφάνεια.

- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των αγορών γεωργικών προϊόντων και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 922/72, (ΕΟΚ) αριθ. 234/79, (ΕΚ) αριθ. 1037/2001 και (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 του Συμβουλίου.

Σημειώνεται ότι όλες οι νομοθεσίες, κανονισμοί και αποφάσεις ισχύουν και εφαρμόζονται με τις εκάστοτε τροποποιήσεις τους.

3. ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΑΡΧΕΣ

Κυπριακός Οργανισμός Αγροτικών Πληρωμών

Ο Κυπριακός Οργανισμός Αγροτικών Πληρωμών (ΚΟΑΠ) έχει οριστεί ως Αρχή Πληρωμών για το Στρατηγικό Σχέδιο ΚΑΠ 2023-2027. Ο Οργανισμός Πληρωμών, είναι υπεύθυνος για τη διαχείριση και τον έλεγχο των δαπανών του Σχεδίου. Επιπρόσθετα εφαρμόζει και καταβάλλει τις πληρωμές στους δικαιούχους για το σύνολο των Παρεμβάσεων της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, είτε απευθείας είτε μέσω ανάθεσης αρμοδιοτήτων σε άλλους φορείς.

Ο Κυπριακός Οργανισμός Αγροτικών Πληρωμών (ΚΟΑΠ) δυνάμει της εξουσίας που του παρέχει ο Νόμος 214(Ι) 2020, έχει αναθέσει με σχετική συμφωνία αναδοχής την εφαρμογή του Μελισσοκομικού Προγράμματος στο Τμήμα Γεωργίας (Μονάδα Εφαρμογής). Ο ΚΟΑΠ διατηρεί την αρμοδιότητα για τελική έγκριση των αιτήσεων και την καταβολή των πληρωμών στους δικαιούχους.

Διαχειριστική Αρχή του Στρατηγικού Σχεδίου

Το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος έχει οριστεί ως Διαχειριστική Αρχή του Στρατηγικού Σχεδίου ΚΑΠ 2023-2027. Η Διαχειριστική Αρχή είναι αρμόδια για τη διαχείριση, την παρακολούθηση και την εφαρμογή του Σχεδίου με αποδοτικό, αποτελεσματικό και ορθό τρόπο. Η Διαχειριστική Αρχή υποστηρίζεται από τα αρμόδια Τμήματα για παρεμβάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο αρμοδιοτήτων τους. Οι γεωργικές παρεμβάσεις, που αποτελούν το ουσιαστικότερο μέρος του Στρατηγικού Σχεδίου ΚΑΠ 2023-2027, παρακολουθούνται συνεχώς σε συνεννόηση με το Τμήμα Γεωργίας, ως το καθ' ύλην αρμόδιο Τμήμα του Υπουργείου.

Μονάδα Εφαρμογής

Το Τμήμα Γεωργίας έχει οριστεί ως Μονάδα Εφαρμογής του Μελισσοκομικού Προγράμματος δυνάμει συμφωνίας αναδοχής με τον ΚΟΑΠ.

Συγκεκριμένα, η Μονάδα Εξουσιοδότησης Πληρωμών του Τμήματος Γεωργίας, ως Μονάδα Εφαρμογής του Μελισσοκομικού Προγράμματος, αναλαμβάνει τα ακόλουθα:

- Την ενημέρωση των ενδιαφερομένων μελισσοκόμων σε όλα τα θέματα που σχετίζονται με την εφαρμογή του Μελισσοκομικού Προγράμματος σε συνεργασία με τον ΚΟΑΠ.
- Τη διανομή του αναγκαίου ενημερωτικού υλικού.
- Την οργάνωση της απαραίτητης υποδομής για την παραλαβή, ταξινόμηση και καταχώριση των αιτήσεων, τον έλεγχο των ειδικών προϋποθέσεων συμμετοχής και των απαιτούμενων παραστατικών.
- Την αξιολόγηση και επιλογή των αιτήσεων με βάση τα κριτήρια επιλεξιμότητας και τα κριτήρια προτεραιότητας.
- Τη διενέργεια επιτόπιων και διοικητικών ελέγχων.
- Την παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης και ολοκλήρωσης των δράσεων και τη διεκπεραίωση των διαδικασιών μέχρι και το στάδιο της εξουσιοδότησης έγκρισης της πληρωμής των δικαιούχων από τον ΚΟΑΠ.

Τμήμα Γεωργίας - Κλάδος Προστασίας Φυτών και Μελισσοκομίας

Ο Κλάδος Προστασίας Φυτών και Μελισσοκομίας του Τμήματος Γεωργίας θα έχει την αρμοδιότητα:

- να καθοδηγεί και να εποπτεύει την εφαρμογή του ετήσιου προγράμματος επισκέψεων που προνοείται στη Μελισσοκομική Παρέμβαση 1 - Δράση Α: *Τεχνική βοήθεια προς τους μελισσοκόμους και οργανώσεις μελισσοκόμων*
- να θέτει ελάχιστα όρια αυτών των επισκέψεων κάθε έτος και
- να ζητά έκθεση σε σχέση με τις επισκέψεις που πραγματοποιήθηκαν για σκοπούς καθορισμού στόχων κατάρτισης για το επόμενο έτος.

Επιπρόσθετα, ο Κλάδος Προστασίας Φυτών και Μελισσοκομίας θα έχει την αρμοδιότητα όπως αξιολογεί τις εισηγήσεις του δικαιούχου φορέα σχετικά με την υλοποίηση των ακόλουθων ενεργειών που περιλαμβάνονται στην Δράση Α: *Τεχνική βοήθεια προς τους μελισσοκόμους και οργανώσεις μελισσοκόμων*:

- Διεξαγωγή διαφωτιστικών σεμιναρίων ή εκπαιδευτικών προγραμμάτων και
- Μετάκληση εμπειρογνώμονα από το εξωτερικό.

Επίσης, ο Κλάδος Προστασίας Φυτών και Μελισσοκομίας έχει την αρμοδιότητα για την αναθεώρηση του Μητρώου Μελισσοκόμων, η οποία γίνεται εντός της περιόδου 1ης Σεπτεμβρίου έως 31η Δεκεμβρίου κάθε έτους βάσει δεδομένων που αποστέλλουν οι μελισσοκόμοι και στο οποίο καταγράφεται ο αριθμός των κυψελών που είναι έτοιμες για διαχείμαση, σύμφωνα με το άρθρο 37 του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/126. Για τη συγκεκριμένη περίοδο υποβολής των δεδομένων για σκοπούς αναθεώρησης του Μητρώου Μελισσοκόμων (εντός της πιο πάνω περιόδου) ενημερώνεται ο κάθε ενεργός μελισσοκόμος και ταυτόχρονα εκδίδεται Ανακοίνωση στα ΜΜΕ και την επίσημη ιστοσελίδα του Τμήματος Γεωργίας, για σκοπούς ενημέρωσης τυχόν νέων μελισσοκόμων που επιθυμούν να εγγραφούν στο Μητρώο.

Τέλος, ο Κλάδος Προστασίας Φυτών και Μελισσοκομίας έχει την αρμοδιότητα να διατηρεί, ενημερώνει και αποστέλλει στον ΚΟΑΠ το Μητρώο Μελισσοκόμων για σκοπούς εφαρμογής του Μελισσοκομικού Προγράμματος

4. ΣΤΟΧΟΙ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑΣ

Το Μελισσοκομικό Πρόγραμμα αναμένεται να συμβάλει αποφασιστικά στη βελτίωση των γενικών συνθηκών παραγωγής και εμπορίας των προϊόντων μελισσοκομίας, ενθαρρύνοντας διάφορες παρεμβάσεις στον τομέα της μελισσοκομίας.

Τα κράτη μέλη επιδιώκουν τουλάχιστον έναν από τους σχετικούς ειδικούς στόχους που ορίζονται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 για τον τομέα της μελισσοκομίας.

5. ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

Οι Μελισσοκομικές Παρεμβάσεις που περιλαμβάνονται στο Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για την Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ) και αντίστοιχα στο Μελισσοκομικό Πρόγραμμα 2023-2027 παρουσιάζονται πιο κάτω:

- **Μελισσοκομική Παρέμβαση 1 (Μ.Π.1):** *Τεχνική βοήθεια προς τους μελισσοκόμους και οργανώσεις μελισσοκόμων.*
- **Μελισσοκομική Παρέμβαση 2 (Μ.Π.2):** *Καταπολέμηση εισβολέων και ασθενειών και εξορθολογισμός της εποχιακής μετακίνησης των μελισσών.*
- **Μελισσοκομική Παρέμβαση 3(Μ.Π.3):** *Εργαστηριακές αναλύσεις μελισσοκομικών προϊόντων.*
- **Μελισσοκομική Παρέμβαση 4 (Μ.Π.4):** *Εφαρμοσμένη Έρευνα.*
- **Μελισσοκομική Παρέμβαση 5 (Μ.Π.5):** *Ευαισθητοποίηση καταναλωτών για την ποιότητα των μελισσοκομικών προϊόντων.*

6. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Το σύνολο των Μελισσοκομικών Παρεμβάσεων (από ΜΠ1 μέχρι ΜΠ5) και των επιμέρους Δράσεων που περιλαμβάνονται στο Στρατηγικό Σχέδιο για την Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ) για το Μελισσοκομικό Πρόγραμμα 2023-2027 και ο αντίστοιχος ετήσιος συνολικός προϋπολογισμός καταγράφονται στον πιο κάτω πίνακα:

ΜΠ	Δράση	Περιγραφή Δράσης	Ενίσχυση
ΜΠ1	Δράση Α	Τεχνική βοήθεια προς μελισσοκόμους και οργανώσεις μελισσοκόμων	€44,306
ΜΠ2	Δράση Β1	Ορθολογική χρήση αδειοδοτημένων φαρμάκων για αντιμετώπιση της βαρρόας	€117,600
	Δράση Β2	Προσαρμογή βάσεων με σίτα ή σωλήνες	€38,900
	Δράση Γ	Αντικατάσταση παλαιών ή φθαρμένων κυψελών	€114,000
ΜΠ3	Δράση Δ1	Εργαστηριακές αναλύσεις δειγμάτων μελιού και κεριού	€6,000
	Δράση Δ2	Εργαστηριακές αναλύσεις μελισσοκομικών προϊόντων	€2,000
ΜΠ4	Δράση Ε	Υλοποίηση προγραμμάτων εφαρμοσμένης έρευνας	€10,000
ΜΠ5	Δράση ΣΤ	Ευαισθητοποίηση καταναλωτών για την ποιότητα των μελισσοκομικών προϊόντων	€6,500

ΣΥΝΟΛΟ	€339,306
--------	----------

7. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το Πρόγραμμα συγχρηματοδοτείται σε ποσοστό 50% από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων και ποσοστό 50% από Εθνικούς Πόρους και προνοεί συνολικές δαπάνες (επιδοτήσεις) ύψους €339.306 και συνολικό προϋπολογισμό €1.696.530 για την πενταετία 2023-2027.

Στον πιο κάτω πίνακα παρουσιάζονται αναλυτικά οι ετήσιες συνολικές δαπάνες ανά Δράση, όπως αυτές έχουν εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο Στρατηγικό Σχέδιο για την ΚΑΠ και αφορούν το Μελισσοκομικό Πρόγραμμα 2023-2027.

Περιγραφή Δράσης	Συμμετοχή ΕΕ 50%	Συνολική Ετήσια Δαπάνη	Σύνολο Περιόδου 2023-2027
ΜΠ1 - Δράση Α: Τεχνική βοήθεια προς μελισσοκόμους και οργανώσεις μελισσοκόμων	€22,153	€44,306	€221,530
ΜΠ2 - Δράση Β1: Ορθολογική χρήση αδειοδοτημένων φαρμάκων για αντιμετώπιση της βαρρόας	€58,800	€117,600	€588,000
ΜΠ2- Δράση Β2: Προσαρμογή βάσεων με σίτα ή σωλήνες	€19,450	€38,900	€194,500
ΜΠ2 - Δράση Γ: Αντικατάσταση παλαιών ή φθαρμένων κυψελών	€57,000	€114,000	€570,000
ΜΠ3 - Δράση Δ1: Εργαστηριακές αναλύσεις δειγμάτων μελιού και κεριού	€3,000	€6,000	€30,000
ΜΠ3 - Δράση Δ2: Εργαστηριακές αναλύσεις μελισσοκομικών προϊόντων	€1,000	€2,000	€10,000
ΜΠ4 - Δράση Ε: Υλοποίηση προγραμμάτων εφαρμοσμένης έρευνας	€5,000	€10,000	€50,000
ΜΠ5 - Δράση ΣΤ: Ευαισθητοποίηση καταναλωτών για την ποιότητα των μελισσοκομικών προϊόντων	€3,250	€6,500	€32,500
Σύνολο	€ 169.653	€339,306	€1,696.530

8. ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΠΟΣΩΝ, ΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΕΙΣ

Τα ποσά που αναφέρονται στην κάθε Μελισσοκομική Παρέμβαση / Δράση του Μελισσοκομικού Προγράμματος 2023 – 2027, δεν είναι οριστικά. Υπάρχει η δυνατότητα να μεταφερθούν ποσά από μία Μελισσοκομική Παρέμβαση σε άλλη εντός του ίδιου μελισσοκομικού έτους. Αυτό μπορεί να εφαρμοστεί στο κάθε έτος εφαρμογής του Μελισσοκομικού Προγράμματος ξεχωριστά, υπό την προϋπόθεση ότι δεν σημειώνεται

υπέρβαση του συνολικού ανώτατου ορίου των ετήσιων προβλεπόμενων δαπανών και ότι η συνεισφορά της Ένωσης στη χρηματοδότηση των προγραμμάτων παραμένει ίση προς το 50% των δαπανών που βαρύνουν τα κράτη μέλη.

Ο Φ.Π.Α. δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη σε καμία Δράση.

Οι παρεμβάσεις του τομέα μελισσοκομίας στην βάση του άρθρου 42(β) του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115 συμμορφώνονται με τις διατάξεις των άρθρων 11, 12, 21 22, 23, 36, 37, 38 και 39 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 2022/126.

Η Κύπρος εφαρμόζει τον ορισμό για τις κυψέλες όπως προνοεί το άρθρο 36 του κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμού (ΕΕ) 2022/126. Η μέθοδος υπολογισμού των κυψελών που περιγράφεται πιο κάτω είναι σύμφωνη με τις πρόνοιες του άρθρου 37 του εν λόγω Κανονισμού και η Κύπρος θα κοινοποιεί τον αριθμό των κυψελών της σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 38 του ίδιου Κανονισμού.

9. ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η περίοδος εφαρμογής του Μελισσοκομικού Προγράμματος είναι πενταετής και καλύπτει την περίοδο 2023 – 2027.

Για τους σκοπούς των μελισσοκομικών προγραμμάτων, ως **«μελισσοκομικό έτος»** νοείται η περίοδος 12 διαδοχικών μηνών από την **1η Αυγούστου έως την 31η Ιουλίου.**

Συνεπώς, οι ενέργειες που προβλέπονται για κάθε έτος της πενταετούς περιόδου αρχίζουν από την **1η Αυγούστου και πρέπει να έχουν εκτελεστεί πλήρως μέχρι την 31ην Ιουλίου του έτους στο οποίο αναφέρονται.**

Το Μελισσοκομικό Πρόγραμμα θα εφαρμοστεί σε όλη την επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας στην οποία ασκείται αποτελεσματικός έλεγχος από το κράτος.

10. ΕΓΓΡΑΦΗ ΣΤΟ ΜΗΤΡΩΟ ΑΙΤΗΤΩΝ ΚΟΑΠ

Οι αιτητές θα πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Αιτητών του ΚΟΑΠ για να μπορούν να επιδοτηθούν.

Η διαδικασία εγγραφής στο Μητρώο αιτητών του ΚΟΑΠ καταγράφεται πιο κάτω:

ΝΕΟΙ ΑΙΤΗΤΕΣ – ΕΓΓΡΑΦΗ ΣΤΟ ΜΗΤΡΩΟ ΑΙΤΗΤΩΝ ΚΟΑΠ

Ενδιαφερόμενος που πρόκειται να υποβάλει για πρώτη φορά αίτηση, θα πρέπει πρώτα να προσέλθει σε Επαρχιακό Γραφείο του ΚΟΑΠ για να εγγραφεί στο Μητρώο Αιτητών ΚΟΑΠ, προσκομίζοντας τα πιο κάτω κατά περίπτωση:

Για φυσικό πρόσωπο:

- συμπληρωμένο το ειδικό έντυπο του ΚΟΑΠ «ΑΙΤΗΣΗ ΓΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗ ΣΤΟ ΜΗΤΡΩΟ ΑΙΤΗΤΩΝ ΚΟΑΠ»

- πρωτότυπο πιστοποιητικό το οποίο να αναγράφει αριθμό IBAN, στο όνομά του, από Χρηματοπιστωτικό Ίδρυμα με το οποίο συνεργάζεται
- ταυτότητα
- αποδεικτικό διεύθυνσης μόνιμης διαμονής (πρόσφατος λογαριασμός κοινής ωφελείας όχι παλιότερος των 6 τελευταίων μηνών)

Για νομικό πρόσωπο, από το νόμιμο εκπρόσωπο του:

- συμπληρωμένο το ειδικό έντυπο του ΚΟΑΠ «ΑΙΤΗΣΗ ΓΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗ ΣΤΟ ΜΗΤΡΩΟ ΑΙΤΗΤΩΝ ΚΟΑΠ»
- πρωτότυπο πιστοποιητικό το οποίο να αναγράφει IBAN στο όνομα του νομικού προσώπου από Χρηματοπιστωτικό Ίδρυμα με το οποίο συνεργάζεται
- πιστοποιητικό σύστασης της εταιρείας από το Τμήμα του Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη ή ανάλογο έγγραφο σε περίπτωση νομικού προσώπου που δεν αποτελεί εταιρεία
- πιστοποιητικό διευθυντή και γραμματέα της εταιρείας από το Τμήμα του Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη ή ανάλογο έγγραφο σε περίπτωση νομικού προσώπου που δεν αποτελεί εταιρεία
- πιστοποιητικό μετόχων της εταιρείας από το Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη ή ανάλογο έγγραφο σε περίπτωση νομικού προσώπου που δεν αποτελεί εταιρεία
- πιστοποιητικό εγγεγραμμένου γραφείου της εταιρείας από το Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη
- έντυπο της εταιρείας (πχ πρακτικό συνεδρίας διοικητικού συμβουλίου ή/και εξουσιοδότηση) με το οποίο καθορίζεται ο νόμιμος εκπρόσωπος της εταιρείας για σκοπούς του ΚΟΑΠ.

** Νοείται ότι, η ενίσχυση θα καταβάλλεται στον τραπεζικό λογαριασμό του αιτητή, που υπάρχει καταχωρημένος στο Μητρώο Αιτητών του ΚΟΑΠ.

11. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Δικαιούχοι του Μελισσοκομικού Προγράμματος είναι ανάλογα με την κάθε Μελισσοκομική Παρέμβαση και Δράση οι ακόλουθοι:

Φυσικό πρόσωπο το οποίο θα πρέπει να έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του και να έχει πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα κατά την υποβολή της αίτησης.

Νομικό πρόσωπο μπορεί να είναι εταιρεία με βάση τον περί Εταιρειών νόμο Κεφ. 113, συνεταιρισμός με βάση τον περί Ομορρύθμων και Ετερορρύθμων Εταιρειών και Εμπορικών Επωνυμιών Νόμο (Κεφ. 116), σωματεία, ιδρύματα, ομοσπονδίες, ενώσεις, σύνδεσμοι που έχουν ιδρυθεί και λειτουργού με βάση τον περί Σωματείων και Ιδρυμάτων και για Άλλα Συναφή Θέματα Νόμος του 2017 (Ν. 104(Ι)/2017), η εκκλησία και τα μοναστήρια.

Οργανωμένο σύνολο ή κοινοπραξία οργανωμένων συνόλων μελισσοκόμων αποτελούν σωματείο, ίδρυμα, ομοσπονδία, ένωση, σύνδεσμος που έχουν ιδρυθεί, λειτουργούν και είναι εγγεγραμμένα με βάση τον περί Σωματείων και Ιδρυμάτων και για Άλλα Συναφή Θέματα Νόμο του 2017 (Ν. 104(Ι)/2017).

** Νοείται ότι τα νομικά πρόσωπα (συμπεριλαμβανομένου και του οργανωμένου συνόλου) θα πρέπει να είναι εν ενεργεία τόσο κατά την υποβολή της αίτησης όσο και κατά την καταβολή της ενίσχυσης.

12. ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ 1 (Μ.Π.1) – ΔΡΑΣΗ Α: ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΟΥΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΩΝ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΗΣ Α

Η Δράση Α αφορά την τεχνική βοήθεια προς τους μελισσοκόμους και οργανώσεις μελισσοκόμων και θα γίνεται με διάφορες δράσεις, τις οποίες αναλαμβάνει οργανωμένο σύνολο ή κοινοπραξία οργανωμένων συνόλων μελισσοκόμων.

Με τις ατομικές επαφές σε μελισσοκόμους θα παρέχονται συμβουλές για θέματα ορθών μελισσοκομικών χειρισμών και πρακτικών καθώς και για νέες ή βελτιωμένες τεχνικές σε σχέση με την παραγωγή και εμπορία των μελισσοκομικών προϊόντων. Ταυτόχρονα, θα λαμβάνει πληροφόρηση από τους μελισσοκόμους για τυχόν ανάγκες κατάρτισης που έχουν ώστε να προγραμματίζονται οι μελλοντικές δράσεις για παροχή συμβουλών μέσω του συνόλου των επιμέρους δράσεων (μέσω ατομικών επαφών, ημερίδων, έκδοσης ενημερωτικού υλικού κτλ.).

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Για τη Δράση Α δικαιούχος είναι οποιοδήποτε οργανωμένο σύνολο μελισσοκόμων, ή κοινοπραξία οργανωμένων συνόλων το οποίο έχει νομική οντότητα, ασχολείται αποκλειστικά με την προαγωγή και τα συμφέροντα της μελισσοκομίας και έχει εγκριθεί από το Τμήμα Γεωργίας (ως αρμόδια αρχή), ως Φορέας Υλοποίησης Δράσης, μετά από σχετική αξιολόγηση.

ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ

Ο Φορέας Υλοποίησης Δράσης αναλαμβάνει να διεκπεραιώσει μια σειρά ενεργειών οι οποίες καταγράφονται αναλυτικά πιο κάτω:

(1) Επισκέψεις σε μελισσοκομεία:

Κατ' ιδίαν επισκέψεις ειδικού εμπειρογνώμονα (γεωπόνου ή κτηνίατρου) με σκοπό την παροχή συμβουλών σε τεχνικά θέματα π.χ. μελισσοκομικές πρακτικές, διαχείριση εχθρών και ασθενειών, κ.ά.:

- σε εγγεγραμμένους μελισσοκόμους στο Μητρώο Μελισσοκόμων που τηρεί το Τμήμα Γεωργίας,

- σε νέους ή επαναδραστηριοποιούντες μελισσοκόμους που έχουν στην κατοχή τους μελίσσια που δεν έχουν ακόμη εγγραφεί στο τρέχον Μητρώο Μελισσοκόμων του Τμήματος Γεωργίας.

(2) Έκδοση έντυπου υλικού

Έκδοση έντυπου υλικού (ενημερωτικών ή τεχνικών φυλλαδίων, εγχειριδίων κ.ά.) μελισσοκομικού περιεχομένου, που θα αποσκοπεί στη διεύρυνση των γνώσεων των μελισσοκόμων.

Επιλέξιμες δαπάνες είναι κάθε είδους δαπάνη που αφορά την έκδοση του υλικού καθώς και δαπάνες διανομής (ταχυδρομικά τέλη κ.ά.).

(3) Δημοσιεύσεις ανακοινώσεων/συγγραμμάτων

Δημοσίευση ανακοινώσεων/συγγραμμάτων μελισσοκομικού περιεχομένου σε μέσα μαζικής ενημέρωσης, με σκοπό τη διεύρυνση των γνώσεων των μελισσοκόμων.

Επιλέξιμες δαπάνες είναι οποιαδήποτε έξοδα αφορούν τη δημοσίευση ανακοινώσεων/συγγραμμάτων σε εκλαϊκευμένα τοπικά περιοδικά, ημερήσιο τύπο, ραδιόφωνο και τηλεόραση.

(4) Διεξαγωγή διαφωτιστικών σεμιναρίων ή εκπαιδευτικών προγραμμάτων

Διεξαγωγή ενημερωτικών, διαφωτιστικών ή εκπαιδευτικών σεμιναρίων/διαλέξεων/ημερίδων/εργαστηρίων μελισσοκομικού περιεχομένου από εκπαιδευτές/εμπειρογνώμονες με κατάλληλη επιστημονική κατάρτιση.

Επιλέξιμες δαπάνες είναι τα έξοδα που αφορούν την ενοικίαση αίθουσας, την ενοικίαση εξοπλισμού, την αγορά υπηρεσιών από εκπαιδευτές/εμπειρογνώμονες και τα έξοδα μετάφρασης.

(5) Επισκέψεις σε τοπικές πρότυπες μελισσοκομικές εγκαταστάσεις και χώρους μελισσοκομικού ενδιαφέροντος.

Επισκέψεις σε πρότυπες μελισσοκομικές εγκαταστάσεις και χώρους μελισσοκομικού ενδιαφέροντος εντός της επικράτειας της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Επιλέξιμες δαπάνες είναι τα έξοδα ενοικίασης λεωφορείων.

(6) Μετάκληση εμπειρογνώμονα από το εξωτερικό

Δαπάνες που αφορούν την μετάκληση εμπειρογνώμονα από το εξωτερικό με σκοπό τη διάγνωση ή/και επίλυση προβλήματος ή την παροχή τεχνογνωσίας σε θέματα μελισσοκομικού περιεχομένου.

Επιλέξιμες δαπάνες είναι η αγορά υπηρεσιών του εμπειρογνώμονα, τα έξοδα μεταφοράς του εμπειρογνώμονα στην Κύπρο (εισιτήρια οικονομικής θέσης), τα έξοδα διαμονής, διατροφής, διακίνησης και άλλων προσωπικών εξόδων και τα έξοδα μεταφοράς από και προς το αεροδρόμιο.

(7) Διαδικτυακή υπηρεσία

Διάχυση πληροφοριών, διάθεση εντύπων και δυνατότητα επικοινωνίας των μελισσοκόμων και του ευρύτερου κοινού μέσω ιστοσελίδας και ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που θα διαθέτει ο δικαιούχος.

Επιλέξιμες δαπάνες είναι η διατήρηση διαδικτυακής ιστοσελίδας και ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για τις πιο πάνω δραστηριότητες.

Δυνάμει του άρθρου 11 του Καν. (ΕΕ) 2022/126 οι αιτητές πρέπει να διατηρήσουν την εν λόγω επένδυση τουλάχιστο για 5 χρόνια από την ημερομηνία γνωστοποίησης υλοποίησης της δράσης (δες παράγραφος 20).

(8) Τηλεπικοινωνιακή εξυπηρέτηση

Επιδοτείται η εξυπηρέτηση του μελισσοκομικού κόσμου και του ευρύτερου κοινού μέσω τηλεφωνικής επικοινωνίας, SMS μηνυμάτων και τηλεομοιότυπου.

Επιλέξιμες δαπάνες είναι η διατήρηση τηλεφώνου και τηλεομοιότυπου για τις πιο πάνω δραστηριότητες.

(9) Υποβοήθηση στη συμπλήρωση μελισσοκομικών εντύπων

Επιδοτείται η υποβοήθηση των μελισσοκόμων στη συμπλήρωση διαφόρων εντύπων μελισσοκομικού περιεχομένου που εκδίδονται από κρατικές υπηρεσίες.

Επιλέξιμες δαπάνες είναι η διαθεσιμότητα προσωπικού για την εξυπηρέτηση των μελισσοκόμων

(10) Συλλογή δειγμάτων

Υποβοήθηση κρατικών υπηρεσιών στη διεξαγωγή μελετών μελισσοκομικού ενδιαφέροντος με τη συλλογή δειγμάτων.

Επιλέξιμες δαπάνες είναι το κόστος για τη συλλογή του δείγματος από τον ειδικό εμπειρογνώμονα.

(11) Απομάκρυνση αφεσμών (πουλιών)

Απομάκρυνση τυχόν αφεσμών (πουλιών) που βρίσκονται σε κατοικημένους ή άλλους χώρους μετά από σχετικό αίτημα πολίτη.

Επιλέξιμες δαπάνες είναι το κόστος για την απομάκρυνση του αφεσμού.

(12) Μηχανογραφικός εξοπλισμός και συντήρηση

Αγορά μηχανογραφικού εξοπλισμού για διεκπεραίωση των ενεργειών που αναλαμβάνονται από το σύνολο της Δράσης Α.

Επιλέξιμες δαπάνες είναι το κόστος για τις αγορές συσκευής τηλεφώνου και τηλεομοιότυπου, ηλεκτρονικού υπολογιστή, λογισμικών προγραμμάτων, φωτοτυπικής, κ.ά., καθώς και οι δαπάνες για τη συντήρηση του μηχανογραφικού εξοπλισμού.

Δυνάμει του άρθρου 11 του Καν. (ΕΕ) 2022/126 οι αιτητές πρέπει να διατηρήσουν την εν λόγω επένδυση τουλάχιστο για 5 χρόνια από την ημερομηνία γνωστοποίησης υλοποίησης της δράσης (δες παράγραφος 20).

(13) Αναλώσιμα υλικά & Είδη ένδυσης / υπόδησης

Αγορά αναλώσιμων υλικών μελισσοκομικής ενδυμασίας και υπόδησης και μικροεξοπλισμός για σκοπούς δειγματοληψιών ή υποβοήθησης παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών προς τους μελισσοκόμους για διεκπεραίωση των ενεργειών που αναλαμβάνονται από τη Δράση Α.

Επιλέξιμες δαπάνες είναι το κόστος αναλώσιμων υλικών όπως αγορές φωτοτυπικού χαρτιού, χαρτιού εκτύπωσης, μελανιών και διαφόρων ειδών γραφείου, οι δαπάνες για αγορά μελισσοκομικής ενδυμασίας και υπόδησης για σκοπούς επίδειξης ή χρήσης για άλλες δράσεις της Δράσης Α καθώς και τα αναλώσιμα υλικά και ο μικροεξοπλισμός για σκοπούς δειγματοληψιών ή υποβοήθησης παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών.

Πίνακας: Επιλέξιμες Δαπάνες και Οικονομική Ενίσχυση της Δράσης Α.**Το συνολικό επιδοτούμενο ποσό όλων των επιλέξιμων δαπανών για τη Δράση Α ανέρχεται στις €44.306,00.**

Επιλέξιμες Δράσεις	Περιγραφή και Οικονομική Ενίσχυση	Αποδεικτικά στοιχεία
(1) Επισκέψεις σε μελισσοκομεία	Επίσκεψη σε ορισμένα μελισσοκομεία ενός μελισσοκόμου για παροχή τεχνικής υποστήριξης. Τα ποσά επιδότησης είναι: €50 ως ημερήσια δαπάνη/κόστος επίσκεψης στο μελισσοκόμο (με την προϋπόθεση να επισκεφτούν τουλάχιστον ένα μελισσοκομείο και να επιδοτηθούν €50 + €20 = 70 Ευρώ). Επιπλέον θα επιδοτούνται €20 ανά επίσκεψη σε κάθε μελισσοκομείο που δίνεται τεχνική υποστήριξης. Παραδείγματα υπολογισμού επιδότησης: 1. Έστω ότι ο εμπειρογνώμονας επισκεφτεί εντός της ίδιας μέρας π.χ. 10 μελισσοκομεία του ίδιου μελισσοκόμου. Θα επιδοτηθεί με €50 συν 10 X €20 = €250. 2. Αν χρειαστεί να γίνει επίσκεψη σε 15 μελισσοκομεία ενός μελισσοκόμου και χρειάζονται 3 μέρες τότε η επιδότηση θα είναι: (3 ημέρες X €50) + (15 X €20) = €150 συν €300 = €450.	(α) Πλήρως συμπληρωμένα τα έντυπα: <ul style="list-style-type: none"> • ΜΠ23-27/01, • ΜΠ23-27/02 και • ΜΠ23-27/03. (β) Αντίγραφο σχετικού πτυχίου του εμπειρογνώμονα που πραγματοποιεί τις επισκέψεις.
(2) Έκδοση έντυπου υλικού	Κάθε είδους δαπάνη που αφορά την έκδοση ενημερωτικών ή τεχνικών φυλλαδίων, εγχειριδίων, περιλαμβανομένων των εξόδων διανομής (ταχυδρομικών τελών κ.ά.) Ποσοστό Επιδότησης 100%	(α)Αποδεικτικά στοιχεία πληρωμής (τιμολόγια, αποδείξεις). (β)Αντίγραφο του σχετικού έντυπου υλικού σε ηλεκτρονική ή/και σε έντυπη μορφή.
(3) Δημοσιεύσεις ανακοινώσεων/συγγραμμάτων	Κάθε είδους δαπάνη που αφορά τη δημοσίευση ανακοινώσεων/συγγραμμάτων σε εκλαϊκευμένα τοπικά περιοδικά, ημερήσιο τύπο, ραδιόφωνο και τηλεόραση. Ποσοστό Επιδότησης 100%	(α)Αποδεικτικά στοιχεία πληρωμής (τιμολόγια, αποδείξεις). (β)Αντίγραφο του σχετικού έντυπου υλικού σε ηλεκτρονική ή/και σε έντυπη μορφή.
(4) Διεξαγωγή διαφωτιστικών σεμιναρίων ή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	Έξοδα οργάνωσης του σεμιναρίου/ προγράμματος, δηλ. έξοδα ενοικίασης αίθουσας, ενοικίασης εξοπλισμού προβολής (δεν είναι επιλέξιμη η αγορά εξοπλισμού) και μετάφρασης. Επίσης είναι επιλέξιμη η αγορά υπηρεσιών από εκπαιδευτές/εμπειρογνώμονες, με κατάλληλη επιστημονική κατάρτιση μέχρι €200,00 ανά ημερίδα/σεμινάριο. Διευκρινίζεται ότι για σεμινάρια που διαρκούν πέραν της μιας ημέρας η ενίσχυση θα ανέρχεται στα €200,00 ανά ημέρα. Ποσοστό Επιδότησης 100%	(α)Πριν την πραγματοποίηση οιασδήποτε εκπαιδευτικών προγραμμάτων, απαιτείται έγκριση από την Αρμόδια Αρχή, κατόπιν σχετικού αιτήματος. (β)Αποδεικτικά στοιχεία πληρωμής (τιμολόγια, αποδείξεις). (γ) Παρουσιολόγιο με τις υπογραφές των εκπαιδευομένων και του/των εκπαιδευτή/ών. (δ) Πρόγραμμα εκπαίδευσης. (ε) Πλήρως συμπληρωμένο το έντυπο ΜΠ23-27/04. (στ) Αντίγραφο πτυχίου εκπαιδευτή/ εμπειρογνώμονα που πραγματοποιεί την εκπαίδευση.
(5) Επισκέψεις σε τοπικές πρότυπες μελισσοκομικές εγκαταστάσεις και χώρους μελισσοκομικού ενδιαφέροντος.	Έξοδα ενοικίασης λεωφορείων για μεταφορά εκπαιδευόμενων. Ποσοστό Επιδότησης 100%	(α) Αποδεικτικά στοιχεία πληρωμής (τιμολόγια, αποδείξεις) (β) Πλήρως συμπληρωμένο το έντυπο ΜΠ 23-27/04.
(6) Μετάκληση εμπειρογνώμονα από το	Αγορά υπηρεσιών του εμπειρογνώμονα, έξοδα μεταφοράς του εμπειρογνώμονα στην Κύπρο (εισιτήρια οικονομικής θέσης), έξοδα διαμονής, διατροφής, διακίνησης	(α) Αποδεικτικά στοιχεία πληρωμής (τιμολόγια, αποδείξεις). (β) Υπογεγραμμένη έκθεση του εμπειρογνώμονα, στην περίπτωση

εξωτερικό	και άλλων προσωπικών εξόδων σύμφωνα με τη σχετική εγκύκλιο του Τμήματος Διοίκησης και Προσωπικού (αρ.1456) με τις εκάστοτε τροποποιήσεις και έξοδα μεταφοράς από και προς το αεροδρόμιο. Ποσοστό Επιδότησης 100%	διάγνωσης προβλήματος. (γ) Παρουσιολόγιο, με τις υπογραφές των εκπαιδευομένων και του εμπειρογνώμονα, εάν και εφόσον ισχύει. (δ) Πλήρως συμπληρωμένο το έντυπο ΜΠ 23-27/04.
(7) Διαδικτυακή υπηρεσία	Σταθερό ποσό €2.000,00 για υπηρεσία διαδικτύου ανοικτή προς τους μελισσοκόμους και λειτουργίας ηλεκτρονικού ταχυδρομείου	(α) Αποδεικτικό στοιχείο διάθεσης ιστοσελίδας (π.χ. αντίγραφο αρχικής σελίδας). (β) Έλεγχος λειτουργίας ιστοσελίδας ή/και λειτουργίας ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (π.χ. αντίγραφο ανταλλαγής ηλεκτρονικών μηνυμάτων με αρμόδιες αρχές ή άλλους εμπλεκόμενους σχετικά με τους στόχους της Δράσης Α)
(8) Τηλεπικοινωνιακή εξυπηρέτηση	Σταθερό ποσό €2.000,00 για τηλεπικοινωνιακή υπηρεσία.	(α) Αποδεικτικό στοιχείο συνδρομής τηλεφωνικής γραμμής και υπηρεσίας SMS. (β) Αρχείο καταχώρισης κλήσεων.
(9) Υποβοήθηση στη συμπλήρωση μελισσοκομικών εντύπων	Σταθερό ποσό €2.000,00 για υπηρεσία υποβοήθησης στη συμπλήρωση μελισσοκομικών εντύπων/αιτήσεων.	Πλήρως συμπληρωμένο το Έντυπο ΜΠ 23-27/07.
(10) Συλλογή δειγμάτων	Υπηρεσία για υποβοήθηση των κρατικών υπηρεσιών στη συλλογή δειγμάτων. Ποσό Επιδότησης: €50 ανά δείγμα	Βεβαίωση από την κρατική υπηρεσία για τον αριθμό δειγμάτων, την περίοδο συλλογής και τον σκοπό της δειγματοληψίας.
(11) Απομάκρυνση αφεσμών (πουλιών)	Σταθερό ποσό €50,00 για απομάκρυνση σμήνους μελισσών. €50 ανά επίσκεψη και απομάκρυνση για κάθε αφεσμό με συνολικό ανώτατο ποσό τα €2.000	Πλήρως συμπληρωμένα τα Έντυπα ΜΠ 23-27/06Α και ΜΠ 23-27/06Β που θα προσυπογράφονται από το πρόσωπο που ενημερώθηκε σχετικά με την ύπαρξη αφεσμού και το άτομο που ανέλαβε την απομάκρυνσή του, αντίστοιχα.
(12) Μηχανογραφικός εξοπλισμός και συντήρηση	(α) Έξοδα αγοράς μηχανογραφικού εξοπλισμού και συγκεκριμένα: συσκευής τηλεφώνου ή και τηλεμοιότυπου, ηλεκτρονικού υπολογιστή, εκτυπωτή, λογισμικού προγράμματος, φωτοτυπικής, εξοπλισμού παρουσιάσεων (power presentation, άσπρου πανιού, βάσης), καλωδίων και βυσμάτων, modem και εξοπλισμού δικτύωσης του χώρου καθώς και παρελκόμενων του πιο πάνω εξοπλισμού, για σκοπούς υποβοήθησης της Δράσης Α. (β) Συντήρηση του πιο πάνω εξοπλισμού. Ποσοστό Επιδότησης 100%	(α) Αποδεικτικά στοιχεία πληρωμής (τιμολόγια, αποδείξεις). Τα τιμολόγια / αποδείξεις να αναγράφουν το συριακό αριθμό της συσκευής (Serial Number) του εξοπλισμού, όπου αυτός υπάρχει (β) Μόνιμη σήμανση που να υποδεικνύει ότι ο εξοπλισμός αγοράστηκε στα πλαίσια του Μελισσοκομικού Προγράμματος 2023-2027, με εξαίρεση τη δημιουργία λογισμικού προγράμματος. Συγκεκριμένα η σήμανση θα πρέπει να φέρει την ένδειξη ΜΠ 2023-2027 και το συριακό αριθμό της συσκευής (Serial Number), όπου αυτός υπάρχει.
(13) Αναλώσιμα υλικά & Είδη ένδυσης / υπόδησης	(α) Αναλώσιμα υλικά: είδη γραφείου, φωτοτυπικό χαρτί, χαρτί εκτύπωσης, μελάνια, toners, κ.ά. (β) Μελισσοκομική ενδυμασία και υπόδηση για σκοπούς επίδειξης ή χρήσης για διεκπεραίωση των δράσεων του Κέντρου Μελισσοκομίας. (γ) Αναλώσιμα υλικά για σκοπούς δειγματοληψιών. Ποσοστό Επιδότησης 100%	Αποδεικτικά στοιχεία πληρωμής (τιμολόγια, αποδείξεις)

13. ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ 2 (Μ.Π.2) - ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΕΙΣΒΟΛΕΩΝ ΚΑΙ ΑΣΘΕΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΡΘΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΠΟΧΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗΣ ΤΩΝ ΜΕΛΙΣΣΩΝ

Η Μελισσοκομική Παρέμβαση 2: *Καταπολέμηση εισβολέων και ασθενειών και εξορθολογισμός της εποχιακής μετακίνησης των μελισσών* διαχωρίζεται στις τρεις πιο κάτω Δράσεις:

- Δράση Β1: Ορθολογική χρήση αδειοδοτημένων φαρμάκων για αντιμετώπιση της βαρρόας.
- Δράση Β2: Προσαρμογή βάσεων με σίτα ή σωλήνες.
- Δράση Γ: Αντικατάσταση παλαιών ή φθαρμένων κυψελών.

13.1 ΔΡΑΣΗ Β1: ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΉ ΧΡΉΣΗ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΜΈΝΩΝ ΦΑΡΜΆΚΩΝ ΓΙΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΒΑΡΡΟΑΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΗΣ

Η Δράση Β1 αποσκοπεί στην αντιμετώπιση της βαρροϊκής ακαρίασης, μέσω της ορθολογικής χρήσης αδειοδοτημένων μελισσοφαρμάκων. Η συνταγογράφηση των φαρμάκων είναι απαραίτητο να γίνεται από αρμόδιους Λειτουργούς των Κτηνιατρικών Υπηρεσιών.

Καλύπτεται μέρος του κόστους αγοράς αδειοδοτημένων μελισσοφαρμάκων για την αντιμετώπιση της βαρροϊκής ακαρίασης, βάσει του αριθμού των μελισσιών που διαχειρίζεται ο κάθε μελισσοκόμος.

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Δικαιούχοι στην Δράση Β1 είναι όλοι οι μελισσοκόμοι που:

- είναι καταχωρισμένοι στο Μητρώο Μελισσοκόμων του Τμήματος Γεωργίας
- έχουν εξασφαλίσει το Μελισσοκομικό βιβλιάριο των Κτηνιατρικών Υπηρεσιών.
- εξασφαλίζουν εκ των προτέρων κτηνιατρική συνταγή (έντυπο επιδοτούμενης συνταγής Κτηνιατρικών Υπηρεσιών VET 153), που συμπληρώνεται κατάλληλα από Κτηνιατρικό Λειτουργό των Κτηνιατρικών Υπηρεσιών και αφορά φάρμακα που είναι εγγεγραμμένα από το Συμβούλιο Κτηνιατρικών Φαρμακευτικών Προϊόντων.

ΜΟΡΦΗ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΔΡΑΣΗΣ Β1

Για τους σκοπούς της ενίσχυσης, οι μελισσοκόμοι οι οποίοι έχουν εξασφαλίσει κτηνιατρική συνταγή, μπορούν να υποβάλουν τη σχετική αίτηση επισυνάπτοντας τη συνταγή καθώς και την απόδειξη πληρωμής κατά την παράδοση της αίτησης ή/και μετέπειτα.

Θα καλύπτεται μέχρι το 100% της δαπάνης, με μέγιστο ποσό δαπάνης ανά μελίσι τα 9 ευρώ, για κάθε έτος εφαρμογής του Προγράμματος.

Η ενίσχυση θα δίνεται βάσει του αριθμού των μελισσιών σύμφωνα με το τελευταίο αναθεωρημένο Μητρώο Μελισσοκόμων, και κατόπιν προσκόμισης των συνταγών από τις Κτηνιατρικές Υπηρεσίες και αποδείξεων/τιμολογίων των φαρμάκων.

Νοείται ότι συνταγές και αποδείξεις/τιμολόγια φαρμάκων που θα προσκομίζονται μετά την υποβολή της αίτησης και λήξη της προκήρυξης του προγράμματος θα γίνονται δεκτά εάν και εφόσον οι ημερομηνίες τους αναφέρονται στο τρέχον έτος εφαρμογής δηλαδή μέχρι την 31^η Ιουλίου.

13.2 ΔΡΑΣΗ Β2: ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΒΑΣΕΩΝ ΜΕ ΣΙΤΑ Η ΣΩΛΗΝΕΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΗΣ

Η Δράση Β2 αποσκοπεί στην κάλυψη μέρους της αγοράς ειδικών βάσεων με σίτα ή σωλήνες για την αντιμετώπιση της βαρροϊκής ακαρίασης.

Το άκαρι βαρρόα κατά τη μετακίνησή του μέσα στην κυψέλη από τη μια μέλισσα στην άλλη ή από την παρασιτούμενη μέλισσα προς το γόνο ή κατά την έξοδο της παρασιτούμενης νεαρής μέλισσας από το κελί της, πολλές φορές πέφτει στον πυθμένα της κυψέλης. Από εκεί επαναπροσβάλλει τις διερχόμενες μέλισσες και επανεγκαθίσταται στο σμήνος. Η συγκεκριμένη ειδική βάση της κυψέλης επιτρέπει την πτώση της βαρρόας κάτω στο έδαφος έτσι ώστε σημαντικός αριθμός ακάρεων να απομακρύνεται, περιορίζοντας έτσι τον πληθυσμό τους στο μελίσι.

Από τη δράση αναμένεται, όπως και με τη Δράση Β1, να ικανοποιηθούν οι στόχοι της αύξησης της μέσης παραγωγής μελιού και του περιορισμού του κόστους παραγωγής. Ταυτόχρονα ενθαρρύνεται η χρήση εναλλακτικών μεθόδων με σκοπό τον περιορισμό των ζημιών που προκαλούνται από το άκαρι βαρρόα, οδηγώντας σε ποιοτικότερο τελικό προϊόν λόγω της μειωμένης χρήσης μελισσοφαρμάκων.

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Δικαιούχοι στην Δράση Β2 είναι όλοι οι μελισσοκόμοι που:

- είναι καταχωρισμένοι στο Μητρώο Μελισσοκόμων του Τμήματος Γεωργίας,
- κατέχουν, σύμφωνα με το τελευταίο αναθεωρημένο Μητρώο Μελισσοκόμων, τουλάχιστον 10 μελισσοσμήνη.

Μελισσοκόμοι οι οποίοι έχουν καλύψει τον αριθμό των μελισσιών που κατέχουν στο Μητρώο Μελισσοκόμων του Τμήματος Γεωργίας με βάσεις με σίτα ή σωλήνες κατά την προηγούμενη τριετία δεν θα είναι δικαιούχοι ενίσχυσης στην εν λόγω δράση.

Η ειδική βάση με σωλήνες πρέπει να έχει τις ίδιες προδιαγραφές που αναφέρονται για τις βάσεις με σίτα με τη διαφορά ότι θα υπάρχουν πλαστικές σωλήνες αντί για σίτα. Οι αποστάσεις μεταξύ των σωλήνων δεν πρέπει να είναι μεγαλύτερες των 3mm

Για να επωφεληθεί της επιδότησης ένας μελισσοκόμος, πρέπει να συμπληρώσει και να υποβάλει σχετικό αίτημα πληρωμής (επισυνάπτοντας τιμολόγια/ αποδείξεις αγοράς) αφού πρώτα υπέβαλε σχετική αίτηση και έλαβε προκαταρκτική έγκριση.

Σε περίπτωση αυξημένου ενδιαφέροντος πιθανόν να υπάρξει μείωση του αριθμού των επιλέξιμων για προσαρμογή κυψελών (βάσεις με σίτα ή σωλήνες) και θα ενημερώνονται οι ενδιαφερόμενοι γραπτώς πριν την υλοποίηση της δράσης.

ΜΟΡΦΗ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Θα καλύπτεται μέρος του κόστους της αγοράς των ειδικών βάσεων με σίτα ή σωλήνες.

Η επιδότηση καλύπτει μέχρι το 50% της δαπάνης για κάθε βάση μέχρι του ανωτάτου ποσού (δαπάνη) των €25 την κάθε μία.

Ο μελισσοκόμος αφού υποβάλει σχετική αίτηση και λάβει προκαταρκτική έγκριση, υποβάλλει σχετικό αίτημα πληρωμής επισυνάπτοντας τιμολόγια/αποδείξεις αγοράς των ειδικών βάσεων.

13.3 ΔΡΑΣΗ Γ: ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΑΛΑΙΩΝ Η ΦΘΑΡΜΕΝΩΝ ΚΥΨΕΛΩΝ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΗΣ

Η Δράση Γ αποσκοπεί στην αντικατάσταση παλαιών ή φθαρμένων κυψελών και καλύπτεται μέρος της αγοράς νέων κυψελών.

Οι κλιματολογικές συνθήκες του τόπου επιβάλλουν την τακτική μετακίνηση ενός μεγάλου ποσοστού των κυψελών (75%) στις διάφορες ανθοφορίες για παραγωγή μελισσοκομικών προϊόντων. Για το σκοπό αυτό απαιτείται η χρήση κατάλληλων κυψελών, χωρίς φθορές, ρωγμές κ.ά. έτσι ώστε να υποβοηθείται το έργο του μελισσοκόμου και να απομακρύνεται το ενδεχόμενο ανεπιθύμητων καταστάσεων κατά την άσκηση της νομαδικής μελισσοκομίας.

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Δικαιούχοι στην Δράση Γ είναι όλοι οι μελισσοκόμοι που:

- είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Μελισσοκόμων του Τμήματος Γεωργίας πέντε συνεχή χρόνια, μη περιλαμβανομένου του έτους κατά το οποίο υπεβλήθη η αίτηση,
- κατέχουν τουλάχιστο 10 μελισσοσμήνη σε κυψέλες "Ευρωπαϊκού τύπου".
- εφαρμόζουν τις υποδείξεις του Τμήματος Γεωργίας που αφορούν τη σήμανση των κυψελών όπως αναφέρονται στην πιο κάτω παράγραφο.

ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΚΥΨΕΛΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΛΑΧΙΣΤΟΝ ΠΕΝΤΕ ΧΡΟΝΙΑ

Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι ενισχύσεις των δράσεων της Μ.Π.2 βασίζονται στον αριθμό των κυψελών του κάθε δικαιούχου, ο κάθε μελισσοκόμος θα πρέπει για σκοπούς ταυτοποίησης των κυψελών να προχωρεί στη σήμανσή τους κατά τρόπο που να περιλαμβάνει τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία:

- Κωδικός Επαρχίας (μόνιμης διαμονής του δικαιούχου) ως ακολούθως:

Λ	για Λευκωσία
ΛΑ	για Λάρνακα
ΛΕ	για Λεμεσό
Π	για Πάφο
Α	για Αμμόχωστο

- Αριθμός Μητρώου Μελισσοκόμου
- Αύξων αριθμός της κυψέλης

Παράδειγμα σήμανσης κυψελών: 50^η κυψέλη κάποιου μελισσοκόμου, που διαμένει στη Λευκωσία και έχει αριθμό Μητρώου Μελισσοκόμου (που τηρεί το Τμήμα Γεωργίας) 514: **Λ-514-50**

Στην περίπτωση της Δράσης Γ με την οποία καλύπτεται μέρος της αγοράς νέων κυψελών προς αντικατάσταση παλαιών ή φθαρμένων και λαμβάνοντας υπόψη ότι σύμφωνα με το άρθρο 11 του Καν. (ΕΕ) 2022/126 οι αιτητές πρέπει να διατηρήσουν την εν λόγω επένδυση για τουλάχιστον 5 χρόνια από την ημερομηνία γνωστοποίησης υλοποίησης της δράσης (δες παράγραφος 20), η σήμανση θα πρέπει να συμπληρώνεται με αναφορά στον Κωδικό Επιδότησης (ΜΠ) και στο Έτος Επιδότησης (έτος που αγόρασε τις νέες κυψέλες), ως συνέχεια της πιο πάνω σήμανσης ή σε διαφορετικό σημείο της κυψέλης.

Με βάση τα πιο πάνω, η τελική σήμανση για τη Δράση Γ θα πρέπει να είναι:

Σήμανση στο ίδιο σημείο της κυψέλης:

Λ-514-50-ΜΠ2024

ή

Σήμανση σε διαφορετικό σημείο (πλευρά) της κυψέλης:

Λ-514-50

ΜΠ2024

ΜΟΡΦΗ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Η επιδότηση θα καλύπτει μέχρι το 50% των δαπανών και μέχρι του ανώτατου ποσού δαπάνης των €120 ανά κυψέλη.

Το ποσοστό κάλυψης των επιχορηγούμενων κυψελών καθορίζεται μέχρι 10% του αριθμού των δηλωθεισών κυψελών στο Μητρώο Μελισσοκόμων.

Σε περίπτωση αυξημένου ενδιαφέροντος που ξεπερνά το ανώτατο καθορισμένο ποσό τότε θα υπάρξει μείωση του αριθμού των επιλέξιμων προς αντικατάσταση κυψελών και θα ενημερώνονται οι ενδιαφερόμενοι γραπτώς πριν την υλοποίηση της δράσης.

Ο μελισσοκόμος αφού υποβάλει σχετική αίτηση και λάβει προκαταρκτική έγκριση, υποβάλλει σχετικό αίτημα πληρωμής επισυνάπτοντας τιμολόγια/αποδείξεις αγοράς των καινούργιων κυψελών.

Τα εργατικά και η προσωπική εργασία δεν θεωρούνται επιλέξιμες δράσεις και ως εκ τούτου δεν επιδοτούνται.

Σημειώνεται ότι κυψέλες που ήταν εγγεγραμμένες στο Μητρώο Μελισσοκόμων του Τμήματος Γεωργίας και έχουν μεταβιβαστεί σε άλλο μελισσοκόμο με οποιοδήποτε τρόπο (Δωρεά, Πώληση, Κληρονομιά κτλ) είναι επιλέξιμες προς επιδότηση από τον νέο ιδιοκτήτη σε οποιαδήποτε δράση εάν και εφόσον πληρούνται και τα υπόλοιπα κριτήρια.

Ο αριθμός των επιλέξιμων κυψελών ανά μελισσοκόμο θα είναι ακέραιος, στρογγυλοποιημένος για δεκαδικούς αριθμούς 0,50 και πάνω στη μονάδα, και για δεκαδικά 0,49 και κάτω στο μηδέν.

Για να επωφεληθεί της επιδότησης ένας μελισσοκόμος, πρέπει να συμπληρώσει και να υποβάλει τη σχετική αίτηση.

Σημειώνεται ότι η επιδότηση αφορά την αντικατάσταση πλήρους κυψέλης και περιλαμβάνει τα ακόλουθα μέρη της κυψέλης:

- Βάση
- Γονοθάλαμο με πλαίσια
- Μελιτοθάλαμο με πλαίσια
- Τροφοδότη
- Εξωτερικό καπάκι

Οι πλαστικές κυψέλες και κυψέλες πολυστερίνης θεωρούνται επιλέξιμες.

Σημείωση: Στην περίπτωση που κάποιος αιτητής επιθυμεί να ενταχθεί στη βιολογική μελισσοκομία, βάσει του Καν. 889/2008, «οι κυψέλες πρέπει να κατασκευάζονται βασικά από φυσικά υλικά που δεν παρουσιάζουν κίνδυνο μόλυνσης του περιβάλλοντος ή των προϊόντων μελισσοκομίας».

14. ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ 3 (Μ.Π.3) – ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

ΔΡΑΣΗ Δ: ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ Ή ΤΩΝ ΑΠΩΛΕΙΩΝ Ή ΤΗΣ ΜΕΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΜΕΛΙΣΣΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΥΝΗΤΙΚΑ ΤΟΞΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΕΣ ΟΥΣΙΩΝ

Η Μελισσοκομική Παρέμβαση 3 διαχωρίζεται στις δύο πιο κάτω Δράσεις:

- *Δράση Δ1: Εργαστηριακές αναλύσεις δειγμάτων μελιού και κεριού*
- *Δράση Δ2: Εργαστηριακές αναλύσεις μελισσοκομικών προϊόντων*

14.1 ΔΡΑΣΗ Δ1: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ ΔΕΙΓΜΑΤΩΝ ΜΕΛΙΟΥ ΚΑΙ ΚΕΡΙΟΥ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΗΣ

Η Δράση Δ1 περιλαμβάνει εργαστηριακές αναλύσεις δειγμάτων μελιού για τα ποιοτικά κριτήρια HMF (υδροξυ-μεθυλο-φουρφουράλης) και ενζύμου Διασάσης καθώς και αναλύσεις κεριού όσον αφορά τα κατάλοιπα εγγεγραμμένων Κτηνιατρικών Φαρμακευτικών προϊόντων που χρησιμοποιούνται για την αντιμετώπιση της βαρρόας.

Νοείται ότι η δράση δεν καλύπτει υποχρεωτικές αναλύσεις ή αναλύσεις που επιβάλλονται στα πλαίσια επίσημων ελέγχων.

Ο ποιοτικός έλεγχος των προϊόντων κυψέλης κρίνεται πολύ σημαντικός τόσο για την προστασία των καταναλωτών όσο και για την προστασία του ιδίου του προϊόντος. Με την ενίσχυση των εργαστηρίων ανάλυσης επωφελούνται άμεσα οι μελισσοκόμοι που θα δύνανται να αποστείλουν δείγματα με περιορισμένο κόστος και να αξιοποιήσουν τα αποτελέσματα για τη βελτίωση των παραγόμενων προϊόντων. Πρόσθετα, τα δεδομένα των αναλύσεων θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν για σκοπούς εφαρμοσμένης έρευνας από ειδικευμένους οργανισμούς που θα βοηθήσουν σε θέματα βελτίωσης της παραγωγής και εμπορίας των προϊόντων.

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Δικαιούχοι ενίσχυσης στην Δράση Δ1 είναι όλοι οι μελισσοκόμοι που:

- είναι καταχωρισμένοι στο Μητρώο Μελισσοκόμων του Τμήματος Γεωργίας,
- κατέχουν, σύμφωνα με το τελευταίο αναθεωρημένο Μητρώο Μελισσοκόμων, τουλάχιστον 25 κυψέλες

ΜΟΡΦΗ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Οι δικαιούχοι μελισσοκόμοι μπορούν να αποστέλλουν μέχρι 2 δείγματα μελιού σε διαπιστευμένα εργαστήρια της Κύπρου ή του εξωτερικού για ανάλυση της HMF και ενζύμου Διαστάσης.

Επιπρόσθετα οι δικαιούχοι μελισσοκόμοι μπορούν να αποστέλλουν μέχρι 1 δείγμα κεριού σε διαπιστευμένα εργαστήρια της Κύπρου ή του εξωτερικού για ανάλυση, όσον αφορά τα κατάλοιπα εγγεγραμμένων Κτηνιατρικών Φαρμακευτικών προϊόντων που χρησιμοποιούνται για την αντιμετώπιση της βαρρόας.

Σε περίπτωση αυξημένου ενδιαφέροντος που ξεπερνά το ανώτατο καθορισμένο ποσό τότε θα υπάρξει μοριοδότηση με κριτήρια (i) τον αριθμό των κυψελών του κάθε αιτητή και (ii) τυχόν προηγούμενη επιδότησή του για την ίδια δράση.

Η επιδότηση θα καλύπτει το 50% της δαπάνης μέχρι ανώτατου ποσού €50 ανά δείγμα μελιού ενώ για το κεριό θα καλύπτει το 50% της δαπάνης μέχρι ανώτατου ποσού €120 ανά δείγμα.

Ο κάθε δικαιούχος μελισσοκόμος μπορεί να προσκομίζει με την υποβολή της αίτησής του ή σε μεταγενέστερο στάδιο, αλλά όχι αργότερα από τις 31 Ιουλίου κάθε έτους, τις αποδείξεις πληρωμών, τα αποτελέσματα αναλύσεων δειγμάτων μελιού ή κεριού καθώς και το πιστοποιητικό διαπίστευσης του εργαστηρίου.

Το εργαστήριο το οποίο θα διεξάγει τις αναλύσεις θα πρέπει να είναι διαπιστευμένο σύμφωνα με το ISO 17025: 2005 για τρόφιμα, από οργανισμούς που εδρεύουν σε Κράτη – Μέλη.

14.2 ΔΡΑΣΗ Δ2: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΗΣ

Η Δράση αυτή περιλαμβάνει εργαστηριακές αναλύσεις των προϊόντων μελισσοκομίας, για καθορισμό των οργανοληπτικών, φυσικοχημικών και μικροσκοπικών χαρακτηριστικών ή/και ποιοτικών κριτηρίων. Στόχος της δράσης αυτής είναι ο εντοπισμός των οποιωνδήποτε αποκλίσεων από τα καθοριζόμενα ποιοτικά κριτήρια προκειμένου να δίδονται κατάλληλες κατευθυντήριες γραμμές προς τους μελισσοκόμους για βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων μελισσοκομίας.

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Δικαιούχος της Δράσης Δ2 είναι οποιαδήποτε κρατική υπηρεσία (π.χ. Τμήμα Γεωργίας, Κτηνιατρικές Υπηρεσίες, Υγειονομικές Υπηρεσίες, Γενικό Χημείο του Κράτους) αναλάβει επιλέξιμη δαπάνη είτε απ' ευθείας, είτε μέσω προκήρυξης διαγωνισμού για την αγορά υπηρεσιών ή άλλη διαδικασία σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

ΜΟΡΦΗ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Η παρέμβαση καλύπτει το συνολικό κόστος των δαπανών της δικαιούχου κρατικής υπηρεσίας.

Για την απόδοση της ενίσχυσης υποβάλλονται μαζί με τη σχετική αίτηση:

- Αντίγραφο της οριστικής απόφασης της κατακύρωσης/υπογεγραμμένη συμφωνία της σύμβασης, πρωτόκολλο συνεργασίας (εάν εφαρμόζεται)
- Τιμολόγια/αποδείξεις που αφορούν τις δαπάνες της δράσης
- Εργαστηριακή έκθεση αποτελεσμάτων

15. ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ 4 (Μ.Π.4) – ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΕΡΕΥΝΑ

ΔΡΑΣΗ Ε: ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΣΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΗΣ

Η Δράση Ε αποσκοπεί στην υλοποίηση προγραμμάτων εφαρμοσμένης έρευνας για προσδιορισμό και επίλυση προβλημάτων που κατά καιρούς απασχολούν τον μελισσοκομικό τομέα.

Τέτοιες μελέτες θα μπορούσαν να αφορούν:

- Τον καθορισμό του επιπέδου γυρεοκόκκων για τον χαρακτηρισμό της φυτικής ή ανθικής προέλευσης του μελιού.
- Τον καθορισμό ποιοτικών χαρακτηριστικών για καθορισμό τυχόν ειδικών ποιοτικών κριτηρίων μελιού.
- Την ταυτοποίηση γενετικού υλικού της κυπριακής μέλισσας (*Apis mellifera Cypria*).

Με την παρέμβαση αυτή αναμένεται να ικανοποιηθούν οι στόχοι της ανάγκης βελτίωσης της ποιότητας και της εμπορίας του μελιού και των άλλων μελισσοκομικών προϊόντων και της ανάγκης διατήρησης της εξαιρετικής γενετικής κληρονομιάς, της ποικιλότητας και της ικανότητας προσαρμογής των τοπικών, ενδημικών πληθυσμών μελισσών.

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Δικαιούχος της Δράσης Ε είναι οποιαδήποτε κρατική υπηρεσία (π.χ. Τμήμα Γεωργίας, Κτηνιατρικές Υπηρεσίες, Υγειονομικές Υπηρεσίες, Γενικό Χημείο του Κράτους) αναλάβει επιλέξιμη δαπάνη είτε απ' ευθείας, είτε μέσω προκήρυξης διαγωνισμού για την αγορά υπηρεσιών ή άλλη διαδικασία σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Οι Δικαιούχοι δύνανται να υλοποιήσουν τα προγράμματα εφαρμοσμένης έρευνας σε συνεργασία με Πανεπιστήμια και Ερευνητικά Ιδρύματα.

ΜΟΡΦΗ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Η παρέμβαση καλύπτει το συνολικό κόστος των δαπανών της δικαιούχου κρατικής υπηρεσίας.

Καλύπτεται το συνολικό κόστος των δαπανών ερευνητικών μελετών, αγοράς εξοπλισμού, δημοσίευσης, μετάκλησης εμπειρογνομόνων και εκπαιδεύσεων / διαφωτιστικών διαλέξεων.

Για την απόδοση της ενίσχυσης υποβάλλονται μαζί με τη σχετική αίτηση:

- Αντίγραφο της οριστικής απόφασης της κατακύρωσης/υπογεγραμμένη συμφωνία της σύμβασης , πρωτόκολλο συνεργασίας (εάν εφαρμόζεται)
- Τιμολόγια/αποδείξεις που αφορούν τις δαπάνες της δράσης.
- Έκθεση αποτελεσμάτων της έρευνας

16. ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ 5 (Μ.Π.5)

ΔΡΑΣΗ ΣΤ: ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΗΣ

Η παρέμβαση αφορά την ευαισθητοποίηση του ευρύτερου κοινού για τη σημασία της μέλισσας και των μελισσοκομικών προϊόντων, που θα γίνεται με διάφορες δράσεις, το σύνολο των οποίων αναλαμβάνει οργανωμένο σύνολο ή κοινοπραξία οργανωμένων συνόλων μελισσοκόμων κατόπιν αξιολόγησης σχετικής αίτησης και των στοιχείων που θα απαιτηθούν από την αρμόδια αρχή (Τμήμα Γεωργίας).

Από το σύνολο των δράσεων αναμένεται να ικανοποιηθούν οι στόχοι του περιορισμού των απωλειών της βιοποικιλότητας από λανθασμένες πρακτικές που επηρεάζουν τους πληθυσμούς της μέλισσας (π.χ. δηλητηριάσεις από κακή χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων, καταστροφή αδέσποτων μελισσιών) αλλά και την αύξηση της ζήτησης και κατανάλωσης ποιοτικών μελισσοκομικών προϊόντων.

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Για τη Δράση ΣΤ δικαιούχος είναι οποιοδήποτε οργανωμένο σύνολο μελισσοκόμων, ή κοινοπραξία οργανωμένων συνόλων το οποίο έχει νομική οντότητα, ασχολείται αποκλειστικά με την προαγωγή και τα συμφέροντα της μελισσοκομίας και έχει εγκριθεί από το Τμήμα Γεωργίας (ως αρμόδια αρχή), ως Φορέας Υλοποίησης Δράσης, μετά από σχετική αξιολόγηση.

ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ

Για τις ανάγκες διεκπεραίωσης των δράσεων δύνανται να επιδοτούνται το σύνολο των πιο κάτω δαπανών:

(1) Έκδοση έντυπου υλικού

Έκδοση έντυπου υλικού (ενημερωτικών ή τεχνικών φυλλαδίων, εγχειριδίων κ.ά.) μελισσοκομικού περιεχομένου, που θα αποσκοπεί στην ευαισθητοποίηση του ευρύτερου κοινού για τη σημασία της μέλισσας και των μελισσοκομικών προϊόντων.

Επιλέξιμες δαπάνες είναι κάθε είδους δαπάνη που αφορά την έκδοση του υλικού καθώς και δαπάνες διανομής (ταχυδρομικά τέλη κ.ά.).

(2) Δημοσιεύσεις ανακοινώσεων/συγγραμμάτων

Δημοσίευση ανακοινώσεων/συγγραμμάτων μελισσοκομικού περιεχομένου σε μέσα μαζικής ενημέρωσης, με σκοπό την ευαισθητοποίηση του ευρύτερου κοινού για τη σημασία της μέλισσας και των μελισσοκομικών προϊόντων.

Επιλέξιμες δαπάνες είναι οποιαδήποτε έξοδα αφορούν τη δημοσίευση ανακοινώσεων/συγγραμμάτων σε εκλαϊκευμένα τοπικά περιοδικά, ημερήσιο τύπο, ραδιόφωνο και τηλεόραση.

(3) Επισκέψεις σε νηπιαγωγεία, σχολεία, τοπικές αρχές κ.ά.

Παρουσίαση σε εκπαιδευτικά ιδρύματα (νηπιαγωγεία, σχολεία, κ.ά.) και τοπικές αρχές για τη σημασία και προσφορά της μέλισσας ή/και προβολή των μελισσοκομικών προϊόντων.

Επιλέξιμες δαπάνες είναι το κόστος των επισκέψεων του ειδικού εμπειρογνώμονα.

(4) Προβολή και προώθηση μελισσοκομικών προϊόντων

Δαπάνες που διενεργούνται για την προβολή και προώθηση μελισσοκομικών προϊόντων.

Επιλέξιμες δαπάνες είναι το κόστος αγοράς μελισσοκομικών προϊόντων και τα έξοδα συσκευασίας τους για δωρεές σε σχολεία, νηπιαγωγεία, συνέδρια, κ.ά.

Πίνακας: Επιλέξιμες Δαπάνες και Οικονομική Ενίσχυση της Δράσης ΣΤ.
Το συνολικό επιδοτούμενο ποσό όλων των επιλέξιμων δαπανών για τη Δράση ΣΤ ανέρχεται στις €6.500,00

Επιλέξιμες Δράσεις	Περιγραφή και Οικονομική Ενίσχυση	Αποδεικτικά στοιχεία
<u>(1) Έκδοση έντυπου υλικού</u>	Έκδοση έντυπου υλικού (ενημερωτικών ή τεχνικών φυλλαδίων, εγχειριδίων κ.ά.) μελισσοκομικού περιεχομένου, που θα αποσκοπεί στην ευαισθητοποίηση του ευρύτερου κοινού για τη σημασία της μέλισσας και των μελισσοκομικών προϊόντων. Επιλέξιμες δαπάνες είναι κάθε είδους δαπάνη που αφορά την έκδοση του υλικού καθώς και δαπάνες διανομής (ταχυδρομικά τέλη κ.ά.). Ποσοστό Επιδότησης 100%	(α) Αποδεικτικά στοιχεία πληρωμής (τιμολόγια, αποδείξεις) (β) Αντίγραφο του σχετικού έντυπου υλικού σε ηλεκτρονική ή/ και σε έντυπη μορφή.
<u>(2) Δημοσιεύσεις ανακοινώσεων/συγγραμμάτων</u>	Δημοσίευση ανακοινώσεων/συγγραμμάτων μελισσοκομικού περιεχομένου σε μέσα μαζικής ενημέρωσης, με σκοπό την ευαισθητοποίηση του ευρύτερου κοινού για τη σημασία της μέλισσας και των μελισσοκομικών προϊόντων. Επιλέξιμες δαπάνες είναι οποιαδήποτε έξοδα αφορούν τη δημοσίευση ανακοινώσεων/συγγραμμάτων σε εκλαϊκευμένα τοπικά περιοδικά, ημερήσιο τύπο, ραδιόφωνο και τηλεόραση. Ποσοστό Επιδότησης 100%	(α) Αποδεικτικά στοιχεία πληρωμής (τιμολόγια, αποδείξεις). (β) Αντίγραφα των δημοσιεύσεων/ανακοινώσεων/συγγραμμάτων σε ηλεκτρονική ή/ και σε έντυπη μορφή.
<u>(3) Επισκέψεις σε νηπιαγωγεία, σχολεία, τοπικές αρχές κ.ά.</u>	Παρουσίαση σε εκπαιδευτικά ιδρύματα (νηπιαγωγεία, σχολεία, κ.ά.) και τοπικές αρχές για τη σημασία και προσφορά της μέλισσας ή/και προβολή των μελισσοκομικών προϊόντων. Επιλέξιμες δαπάνες είναι το κόστος των επισκέψεων του ειδικού εμπειρογνώμονα. Ποσό Επιδότησης €150 ανά επίσκεψη	(α) Πλήρως συμπληρωμένο το έντυπο ΜΠ 23-27/04. (β) Πλήρως συμπληρωμένο το έντυπο ΜΠ 23-27/05, το οποίο θα προσυπογράφεται από το συντονιστή ή εκπρόσωπο του και τον εκπαιδευτή.
<u>(4) Προβολή και προώθηση μελισσοκομικών προϊόντων</u>	Δαπάνες που διενεργούνται για την προβολή και προώθηση μελισσοκομικών προϊόντων. Επιλέξιμες δαπάνες είναι το κόστος αγοράς μελισσοκομικών προϊόντων και τα έξοδα συσκευασίας τους για δωρεές σε σχολεία, νηπιαγωγεία, συνέδρια, κ.ά. Ποσοστό Επιδότησης 100%	Αποδεικτικά στοιχεία πληρωμής (τιμολόγια, αποδείξεις)

17. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΑΙΤΗΣΕΩΝ

17.1 ΔΙΑΘΕΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΩΝ ΕΝΤΥΠΩΝ ΚΑΙ ΑΙΤΗΣΕΩΝ

Οι ενδιαφερόμενοι για να συμμετέχουν στις δράσεις του Μελισσοκομικού Προγράμματος 2023 – 2027 συμπληρώνουν τα ειδικά έντυπα αίτησης, που αφορούν την κάθε δράση, στα οποία καταχωρούν όλες τις ζητούμενες πληροφορίες.

Τα έντυπα αιτήσεων καθώς και τα ενημερωτικά έντυπα θα διατίθενται από τα Επαρχιακά και τα Περιφερειακά Γεωργικά Γραφεία του Τμήματος Γεωργίας.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν επίσης να προμηθεύονται τα έντυπα της αίτησης και το ενημερωτικό έντυπο από τα Επαρχιακά Γεωργικά Γραφεία, την ιστοσελίδα www.moa.gov.cy/da του Τμήματος Γεωργίας καθώς και την ιστοσελίδα www.capo.gov.cy του ΚΟΑΠ. Για περισσότερες πληροφορίες οι δικαιούχοι μπορούν να αποταθούν στα πιο κάτω Επαρχιακά Γεωργικά Γραφεία του Τμήματος Γεωργίας:

17.2 ΤΟΠΟΣ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΤΩΝ ΑΙΤΗΣΕΩΝ

Οι διευθύνσεις και τα τηλέφωνα των γραφείων του Τμήματος Γεωργίας στα οποία οι αιτητές μπορούν να υποβάλουν την αίτησή τους ή να αποταθούν για πληροφορίες είναι:

ΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
Επαρχιακό Γεωργικό Γραφείο Λευκωσίας Βηθλεέμ 101, 1416 Λευκωσία (Παρά τη βιομηχανική περιοχή Στροβόλου) (Ταχ. Διεύθ.: Επαρχιακό Γεωργικό Γραφείο Λευκωσίας, 1412 Λευκωσία)	22819704 22819787 22819893
Επαρχιακό Γεωργικό Γραφείο Λεμεσού Αγχίστου 4, 3048 Ζακάκι (Ταχ. Διεύθ.: Τ.Θ. 71160, 3841 Λεμεσός)	25803926 25803924 25803934
Επαρχιακό Γεωργικό Γραφείο Λάρνακας Χαρίλαου Τρικούπη 2, 7100 Αραδίππου (Ταχ. Διεύθ.: Τ.Θ. 45804, 6535 Λάρνακα)	24202841 24202851
Επαρχιακό Γεωργικό Γραφείο Αμμοχώστου Σωτήρας 71, 5286 Παραλίμνι (Ταχ. Διεύθ.: 33039, 5310 Παραλίμνι)	23812136 23812137
Επαρχιακό Γεωργικό Γραφείο Πάφου Λεωφόρος Νεόφυτου Νικολαΐδη, Νέα Κυβερνητικά Κτίρια - Κτίριο Ε, 2 ^{ος} όροφος, Πάφος (Ταχ. Διεύθ.: Τ.Θ. 60004, 8100 Πάφος)	26804567 26804601
Επαρχιακό Γεωργικό Γραφείο Πιτσιλιάς Ανθίμου Πανάρετου 1, 4860 Αγρός (Ταχ. Διεύθ.: Τ.Θ. 55805, 4860 Αγρός)	25874031 25874076

Η παραλαβή των αιτήσεων θα γίνεται μόνο από τα πιο πάνω αναφερόμενα Γραφεία του Τμήματος Γεωργίας.

Αιτήσεις για τις διάφορες δράσεις θα παραλαμβάνονται μετά την προκήρυξη του προγράμματος και θα γίνονται σχετικές ανακοινώσεις στα μέσα μαζικής επικοινωνίας για την ακριβή ημερομηνία προκήρυξης και λήξης του Προγράμματος.

17.3 ΥΠΟΒΟΛΗ ΑΙΤΗΣΕΩΝ

Οι αιτήσεις πρέπει να συμπληρώνονται στα ειδικά έντυπα ανάλογα με την Δράση και να υποβάλλονται προς το Επαρχιακό Γεωργικό Γραφείο της επαρχίας διαμονής του αιτητή ή να αποστέλλονται με συστημένη επιστολή.

Για τις αιτήσεις που αποστέλλονται ταχυδρομικώς, ως ημερομηνία υποβολής της αίτησης θεωρείται η ημερομηνία αποστολής της αίτησης η οποία αναγράφεται στο φάκελο αποστολής.

Οι αιτήσεις πρέπει να είναι πλήρως συμπληρωμένες, με μελάνι ή δακτυλογραφημένες, χωρίς κενά και παραλείψεις και να είναι ευανάγνωστες.

Άμεσα υπεύθυνοι για την συμπλήρωση της αίτησης και την ορθότητα των παρεχόμενων πληροφοριών είναι οι ίδιοι οι αιτητές οι οποίοι και υπογράφουν την αίτηση.

17.4 ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ

Οι αιτήσεις (αιτήσεις ενίσχυσης και αιτήσεις πληρωμής) δύνανται να διορθώνονται μετά την υποβολή τους, είτε καθ' υπόδειξη του αιτητή είτε μετά από τους διασταυρούμενους ελέγχους του ΚΟΑΠ. Οι αιτήσεις που περιλαμβάνουν προς διόρθωση στοιχεία ή παραλείψεις θα πρέπει να υπεβλήθησαν καλή τη πίστει και η διόρθωση να πραγματοποιείται είτε πριν ενημερωθεί ο αιτητής ότι έχει επιλεγεί για επιτόπιο έλεγχο είτε πριν η Αρμόδια Αρχή λάβει την απόφασή της σχετικά με την αίτηση.

Προς διόρθωση στοιχεία ή παραλείψεις μπορούν να θεωρούνται τα πιο κάτω:

- Στοιχεία που φαίνονται έκδηλα αταίριαστα σε σχέση με τις ζητούμενες πληροφορίες.
- Λάθος κωδικός (πχ λάθος κωδικός Μητρώου Μελισσοκόμων) εάν τούτο διαπιστώνεται από άλλες πληροφορίες.
- Λάθη που διαπιστώνονται στα πλαίσια ενός πιο επισταμένου ελέγχου (οπτικά ή μηχανογραφικά) και τα οποία προκύπτουν από σύγκριση των στοιχείων που δίδονται στην αίτηση ή στα συνοδευτικά δικαιολογητικά και τα οποία δεν επηρεάζουν το ύψος της επιδότησης.
- Λάθη αριθμητικών πράξεων.
- Ασυμβατότητες μεταξύ των πληροφοριών του ίδιου εντύπου.

Η πιο πάνω λίστα δεν είναι εξαντλητική. Η κάθε περίπτωση εξετάζεται στο σύνολο των γεγονότων και των περιστάσεων της.

18. ΕΛΕΓΧΟΙ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΙΤΗΣΕΩΝ

18.1 ΓΕΝΙΚΑ

Ο ΚΟΑΠ έχει την αρμοδιότητα και την υποχρέωση να διεξάγει (ή να αναθέσει τη διεξαγωγή κατά την κρίση του), οιοσδήποτε ελέγχους κρίνει αναγκαίο για να βεβαιωθεί για την ορθότητα των πληροφοριών που δηλώνονται στην αίτηση για σκοπούς εξασφάλισης της επιδότησης. Είναι, επίσης, στη διακριτική ευχέρεια του ΚΟΑΠ να χρησιμοποιήσει οποιοσδήποτε πληροφορίες κρίνει σκόπιμο για διασταύρωση των πληροφοριών που εμπεριέχονται στην αίτηση. Ο ΚΟΑΠ δύναται να αναθέσει σε οποιονδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, να διενεργήσει εκ μέρους τους όλους ή μέρος των προαναφερόμενων ελέγχων. Σε αυτή την περίπτωση ο αιτητής έχει τις ίδιες ακριβώς υποχρεώσεις που ισχύουν με την υποβολή της αίτησής του.

Οι συνήθεις έλεγχοι που διεξάγονται είναι διοικητικοί και επιτόπιοι έλεγχοι, οι οποίοι διενεργούνται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να διασφαλίζεται, μεταξύ άλλων, η αποτελεσματική επαλήθευση των ακόλουθων:

- Της ορθότητας και της πληρότητας των πληροφοριών που περιέχονται στην αίτηση ενίσχυσης ή στο αίτημα πληρωμής
- Της συμμόρφωσης με τα κριτήρια επιλεξιμότητας και άλλες υποχρεώσεις που συνδέονται με την σχετική παρέμβαση

Με την υποβολή της αίτησης, ο αιτητής δηλώνει και προσυπογράφει την υποχρέωσή του για αποδοχή οποιουδήποτε ελέγχου (επιτόπιου ή μη), που η Μονάδα Εφαρμογής ή/και ο ΚΟΑΠ αποφασίζει να διενεργήσει για επαλήθευση των δηλωθεισών πληροφοριών.

18.2 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ

Οι διοικητικοί έλεγχοι διενεργούνται σε όλες τις αιτήσεις που υποβάλλονται από έναν δικαιούχο και καλύπτουν όλα τα στοιχεία που μπορούν και είναι ενδεδειγμένο να ελεγχθούν μέσω διοικητικών ελέγχων.

Οι διοικητικοί έλεγχοι στοχεύουν στην διαπίστωση της πληρότητας, ορθότητας και εγκυρότητας/ αυθεντικότητας των στοιχείων που υπέβαλε με την αίτησή του ο δικαιούχος.

Οι διοικητικοί έλεγχοι περιλαμβάνουν:

- α) έλεγχο της πληρότητας της αίτησης, των παραστατικών που συνοδεύουν την αίτηση καθώς και την εγκυρότητά τους·
- β) επαλήθευση των προϋποθέσεων / κριτηρίων συμμετοχής / επιλεξιμότητας·

Οι διοικητικοί έλεγχοι πληρωμής περιλαμβάνουν:

- α) έλεγχο της πληρότητας των παραστατικών που συνοδεύουν το αίτημα πληρωμής καθώς και την εγκυρότητα τους·
- β) των δράσεων που πραγματοποιήθηκαν και τήρησης των προνοιών επιλεξιμότητας των δράσεων·
- γ) υπολογισμός του ποσού ενίσχυσης·

δ) έλεγχος της πραγματοποίησης και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των επιτόπιων ελέγχων·

Για τους διοικητικούς ελέγχους χρησιμοποιούνται όλες οι διαθέσιμες πηγές πληροφόρησης, έτσι ώστε να ελεγχθεί ότι πληρούνται όλες οι πρόνοιες της παρέμβασης και να διασταυρωθεί η ορθότητα των δεδομένων που περιέχονται στις αιτήσεις.

Κατά περίπτωση, οι διοικητικοί έλεγχοι περιλαμβάνουν και διασταυρούμενους ελέγχους, με στοιχεία αρμόδιων αρχών, ώστε να επαληθεύεται η επιλεξιμότητα των αιτήσεων για ενίσχυση.

18.3 ΕΠΙΤΟΠΙΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ

Ο ΚΟΑΠ και η Μονάδα Εφαρμογής έχουν δικαίωμα διενέργειας επιτόπιων ελέγχων προς επαλήθευση ότι ο αιτητής πληροί τα κριτήρια επιλεξιμότητας, τις δεσμεύσεις και άλλες υποχρεώσεις που συνδέονται με τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση της στήριξης και ότι οι δράσεις υλοποιήθηκαν σύμφωνα με τους εφαρμοστέους κανόνες.

Σε συνδυασμό με τους διοικητικούς ελέγχους, επαληθεύεται επίσης η ακρίβεια των δεδομένων που δηλώνονται από τον αιτητή σε σχέση με τα δικαιολογητικά έγγραφα που υποβλήθηκαν.

Τέλος, με τους επιτόπιους ελέγχους επαληθεύεται ότι η χρήση ή η προβλεπόμενη χρήση της δράσης είναι συνεπής με τη χρήση που περιγράφεται στην αίτηση στήριξης και με τη χρήση για την οποία χορηγήθηκε η στήριξη.

Αν ο αιτητής αρνηθεί ή παρεμποδίσει τη διενέργεια ελέγχου από τον ελεγκτή, τότε η αίτησή του απορρίπτεται.

Οι αιτητές είναι δυνατόν να ενημερώνονται για τη διενέργεια του ελέγχου, μέχρι 48 ώρες πριν τη διενέργεια του ελέγχου.

Είναι ευθύνη και υποχρέωση του αιτητή, όταν του ζητηθεί, να παρευρίσκεται αυτοπροσώπως ή δια αντιπροσώπου του κατά τη διενέργεια του ελέγχου και να συνεργάζεται πλήρως με τον ελεγκτή, παρέχοντας του πληροφορίες για κάθε θέμα που ήθελε ο ελεγκτής να εγείρει σε σχέση με τις πληροφορίες που εμπεριέχονται στην αίτηση.

Η παρουσία του αιτητή ή αντιπροσώπου του είναι αναγκαία αφού θα πρέπει να προσυπογράψει το σχετικό έντυπο ελέγχου.

Στις περιπτώσεις που ο αιτητής διορίζει αντιπρόσωπο, πρέπει να συμπληρώνει και να υπογράφει το έντυπο εξουσιοδότησης αντιπροσώπου.

Όλες οι παρατηρήσεις καταγράφονται σε ειδικό έντυπο επιτόπιου ελέγχου το οποίο υπογράφουν τόσο ο επιτόπιος ελεγκτής όσο και ο αιτητής ή ο εξουσιοδοτημένος αντιπρόσωπός του ή οποιοδήποτε άτομο αναγράφεται στο έντυπό ελέγχου ανάλογα με τη δράση.

Τυχόν διαφωνίες ή/και σχόλια επί των ευρημάτων δύνανται να υποβάλλονται από τον αιτητή στο έντυπο ελέγχου.

19. ΡΗΤΡΑ ΚΑΤΑΣΤΡΑΤΗΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ ΔΙΠΛΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Δεν παρέχονται σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα, τα πλεονεκτήματα που προβλέπονται δυνάμει της γεωργικής νομοθεσίας, για τα οποία διαπιστώνεται ότι δημιούργησαν τεχνητά τις προϋποθέσεις για την απόκτηση αυτών, αντίθετα με τους σκοπούς αυτής.

Με επιφύλαξη του Άρθρου 36 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/20116 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, οι δαπάνες που χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΕ ή το ΕΓΤΑΑ δεν λαμβάνουν καμία άλλη χρηματοδότηση από τον ενωσιακό προϋπολογισμό.

20. ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΤΗΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΕΝΣΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΥΛΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ

Δυνάμει του άρθρου 11 του Κατ' Εξουσιοδότηση Κανονισμού (ΕΕ) 2022/126, τα ενσώματα και τα άυλα στοιχεία ενεργητικού που αποκτώνται δυνάμει των παρεμβάσεων θα πρέπει χρησιμοποιούνται σύμφωνα με τη φύση, τους στόχους και την προβλεπόμενη χρήση από τον δικαιούχο και να διατηρούνται για τουλάχιστον 5 χρονιά από την ημερομηνία γνωστοποίησης υλοποίησης της δράσης. Στην περίπτωση που οι αιτητές, δεν διατηρήσουν τις επενδύσεις τους στα ενσώματα και άυλα στοιχεία του ενεργητικού που αποκτώνται δυνάμει των παρεμβάσεων για τουλάχιστον 5 χρονιά από την ημερομηνία γνωστοποίησης υλοποίησης της δράσης, θα γίνεται ανάκτηση της ενίσχυσης κατ' αναλογία προς τη διάρκεια της μη συμμόρφωσης.

Εάν εντός της περιόδου των πέντε ετών που αναφέρεται πιο πάνω προκύψει μία από τις ακόλουθες καταστάσεις:

α) διακοπή της δραστηριότητας του δικαιούχου ή μεταφορά σε άλλη οντότητα (Εξαιρούνται οι περιπτώσεις που η μεταφορά της οντότητας γίνεται κατόπιν έγκρισης της Αρμόδιας Αρχής – Τμήμα Γεωργίας – οπότε και οι υποχρεώσεις τήρησης των δεσμεύσεων μεταφέρονται στον νέο ιδιοκτήτη).

β) μετεγκατάσταση της παραγωγικής δραστηριότητας εκτός της γεωγραφικής καλλιεργούμενης έκτασης από τον δικαιούχο ή, κατά περίπτωση, τα μέλη του·

γ) αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος, ιδίως όταν παρέχει σε επιχείρηση ή δημόσιο οργανισμό αδικαιολόγητο πλεονέκτημα· ή

δ) οποιαδήποτε άλλη σημαντική μεταβολή που επηρεάζει τη φύση, τους στόχους ή τις συνθήκες υλοποίησης της σχετικής παρέμβασης που θα μπορούσαν να υπονομεύσουν τους αρχικούς στόχους,

τότε προκύπτει ανάκτηση της επιδότησης που καταβλήθηκε.

Μελισσοκομικές Παρεμβάσεις – Δράσεις για τις οποίες ισχύουν οι προαναφερόμενες δεσμεύσεις για επενδύσεις σε ενσώματα και άυλα στοιχεία του ενεργητικού:

1. **ΜΠ1 - Δράση Α:** Τεχνική βοήθεια προς μελισσοκόμους και οργανώσεις μελισσοκόμων και συγκεκριμένα για τη Δράση Α.(7) Διαδικτυακή υπηρεσία και τη Δράση Α.(12) Αγορά Μηχανογραφικού Εξοπλισμού
2. **ΜΠ2 - Δράση Γ:** Αντικατάσταση παλαιών ή φθαρμένων κυψελών.

21. ΠΟΙΝΕΣ ΚΑΙ ΚΥΡΩΣΕΙΣ

• **Παρεμπόδιση Διενέργειας Ελέγχων**

Αν ο αιτητής αρνηθεί ή παρεμποδίσει τη διενέργεια ελέγχου από τον ΚΟΑΠ/Μονάδα Εφαρμογής, τότε η αίτησή του θα απορρίπτεται.

• **Μη συμμόρφωση με κριτήριο συμμετοχής /επιλεξιμότητας**

Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με κριτήριο συμμετοχής/επιλεξιμότητας, η αίτηση συμμετοχής απορρίπτεται.

• **Μειώσεις σε περίπτωση διαφοράς μεταξύ αιτούμενης και επιλέξιμης δαπάνης**

Σε περίπτωση διαπίστωσης διαφοράς μεταξύ αιτούμενης και επιλέξιμης δαπάνης που δεν υπερβαίνει το 20%, η ενίσχυση υπολογίζεται βάσει της προσδιορισθείσας στο πλαίσιο των (επιτόπιων) ελέγχων για την υλοποίηση της δαπάνης, μετά την υλοποίησή της.

Σε περίπτωση διαπίστωσης διαφοράς μεταξύ αιτούμενης και επιλέξιμης δαπάνης που υπερβαίνει το 20% αλλά όχι το 50%, η ενίσχυση υπολογίζεται βάσει της προσδιορισθείσας στο πλαίσιο των (επιτόπιων) ελέγχων για την υλοποίηση της δαπάνης, μετά την υλοποίησή της, μειωμένη κατά το διπλάσιο της διαπιστωθείσας διαφοράς.

Σε περίπτωση διαπίστωσης διαφοράς μεταξύ αιτούμενης και επιλέξιμης δαπάνης που υπερβαίνει το 50%, δεν χορηγείται ενίσχυση για τη σχετική δράση.

• **Μη συμμόρφωση της υποχρέωσης τήρησης των δεσμεύσεων για επενδύσεις σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού**

Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με την υποχρέωση τήρησης των δεσμεύσεων για επενδύσεις σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού, ως αναφέρονται πιο πάνω, τότε προκύπτει ανάκτηση της ενίσχυσης κατ' αναλογία προς τη διάρκεια της μη συμμόρφωσης.

- **Διαπίστωση υπόνομιας απάτης**

Σε περίπτωση διαπίστωσης υπόνομιας απάτης, η αίτηση συμμετοχής αποκλείεται από την ενίσχυση και τα τυχόν ποσά που έχουν καταβληθεί ανακτώνται. Επίσης, ο ΚΟΑΠ προχωρά σε σχετική καταγγελία του αιτητή στις αρμόδιες διωκτικές αρχές, καθώς και σε αποκλεισμό από τη λήψη ενίσχυσης στο πλαίσιο της ίδιας παρέμβασης για μέχρι και τρία έτη.

- **Περιπτώσεις διαπίστωσης μη συμμόρφωσης μετά την καταβολή της επιδότησης**

Σε περίπτωση διαπίστωσης μη συμμόρφωσης μετά την καταβολή της επιδότησης, ο δικαιούχος υπόκειται σε ανάκτηση/επιστροφή μέρους ή του συνόλου της επιδότησης που έλαβε (ανάλογα με την περίπτωση), προσαυξημένο, κατά περίπτωση με τόκο (Βλ. σημείο 24-ΑΝΑΚΤΗΣΗ ΑΧΡΕΩΣΤΗΤΩΣ ΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝΤΩΝ ΠΟΣΩΝ).

22. ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΜΗ ΕΠΙΒΟΛΗΣ ΠΟΙΝΩΝ//ΚΥΡΩΣΕΩΝ

Δεν επιβάλλονται μειώσεις/αποκλεισμοί/ κυρώσεις στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Όταν η μη συμμόρφωση οφείλεται σε **ανωτέρα βία και εξαιρετικές περιστάσεις**
- Όταν η μη συμμόρφωση οφείλεται σε **σφάλμα του ΚΟΑΠ ή άλλης αρμόδιας αρχής** και εφόσον το σφάλμα δεν μπορούσε να εντοπιστεί εύλογα από το πρόσωπο το οποίο αφορά η διοικητική κύρωση.
- Όταν το συγκεκριμένο πρόσωπο μπορεί να πείσει τον ΚΟΑΠ ότι **δεν ευθύνεται για τη μη συμμόρφωση** προς τις υποχρεώσεις ή εάν ο ΚΟΑΠ πεισθεί άλλως πως ότι δεν ευθύνεται το συγκεκριμένο πρόσωπο.

23. ΑΝΩΤΕΡΑ ΒΙΑ ΚΑΙ ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΙΣ

Με την επιφύλαξη των συγκεκριμένων περιστάσεων που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη ανά μεμονωμένη περίπτωση, ο ΚΟΑΠ αναγνωρίζει, για σκοπούς του Μελισσοκομικού Προγράμματος, ως περιπτώσεις ανωτέρας βίας και εξαιρετικών περιστάσεων τα ακόλουθα:

(α) Θανάτου του κατόχου του Μελισσοκομείου.

(β) Ανικανότητας λόγω προβλημάτων υγείας του Μελισσοκόμου να ασκήσει το επάγγελμα του για μεγάλο χρονικό διάστημα, εφόσον έχει ενημερώσει το Τμήμα Γεωργίας ή/και τις Κτηνιατρικές Υπηρεσίες για εξουσιοδότηση άλλου Μελισσοκόμου, εγγεγραμμένου στο Μητρώο Μελισσοκόμων, που θα φέρει την ευθύνη φροντίδας του Μελισσοκομείου του.

(γ) Σοβαρής φυσικής καταστροφής που προκάλεσε σημαντική ζημιά στο Μελισσοκομείο του.

Η γνωστοποίηση των περιπτώσεων ανωτέρας βίας και εξαιρετικών περιστάσεων πρέπει να υποβάλλεται γραπτώς, συνοδευόμενη από τα απαραίτητα υποστηρικτικά έγγραφα, στο οικείο Επαρχιακό Γεωργικό Γραφείο το αργότερο εντός τριάντα (30) ημερών από τη στιγμή που ο δικαιούχος ή ο έλκων εξ αυτού δικαιώματα είναι σε θέση να το πράξει.

Σε αντίθετη περίπτωση, ο ΚΟΑΠ δε θα είναι σε θέση να αξιολογήσει το αίτημα του αιτητή ως προς την αναγνώριση περίπτωσης ανωτέρας βίας, με αποτέλεσμα ενδεχομένως να προκύψουν μειώσεις/αποκλεισμοί/κυρώσεις.

Σε περιπτώσεις διαπίστωσης μη συμμόρφωσης που οφείλονται σε ανωτέρα βία ή σε εξαιρετικές περιστάσεις, ο δικαιούχος διατηρεί το δικαίωμα να λάβει την ενίσχυση.

24. ΕΓΚΡΙΣΗ/ΑΠΟΡΡΙΨΗ ΑΙΤΗΣΕΩΝ, ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΑΙΤΗΤΩΝ

Μετά τη διενέργεια των απαραίτητων ελέγχων, οι αιτητές ενημερώνονται για την έγκριση ή απόρριψη των αιτήσεών τους (αίτηση ενίσχυσης/αίτημα πληρωμής), είτε αυτή αφορά προκαταρκτική έγκριση είτε όχι.

Η ενίσχυση καταβάλλεται στους δικαιούχους με τραπεζικό έμβασμα στον τραπεζικό λογαριασμό του δικαιούχου, ο οποίος έχει δηλωθεί από τον ίδιο στο Μητρώο Αιτητών του ΚΟΑΠ.

25. ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ

Αιτητής ή αίτηση του οποίου, μετά και τη διενέργεια των απαραίτητων ελέγχων, απορρίφθηκε εξ ολοκλήρου ή εν μέρει δικαιούται να υποβάλει ένσταση στην Επιτροπή Εξέτασης Ενστάσεων του ΚΟΑΠ, με την υποβολή σχετικού εντύπου υποβολής ένστασης (Έντυπο Υποβολής Ένστασης) που βρίσκεται αναρτημένο στην ιστοσελίδα του ΚΟΑΠ, στα κατά τόπους Επαρχιακά Γραφεία του ΚΟΑΠ, εντός 30 ημερολογιακών ημερών από την ημερομηνία γνωστοποίησης της απόφασης του ΚΟΑΠ κατά της οποίας υποβάλλεται η ένσταση.

Σημειώνεται ότι οι αιτητές έχουν το δικαίωμα να υποβάλουν ένσταση είτε (α) μετά την προκαταρκτική έγκριση ή απόρριψη της αίτησής τους, είτε (β) μετά την καταβολή της ενίσχυσης από τον ΚΟΑΠ.

Το Έντυπο Υποβολής Ένστασης θα πρέπει:

- να υποβάλλεται σε πρωτότυπη μορφή γραπτώς
- πλήρως συμπληρωμένο
- να εκθέτει ειδικά και επακριβώς τους λόγους της ένστασης.
- να συνοδεύεται απαραίτητα από την επιστολή/ενημέρωση κατά της οποίας υποβάλλεται η ένσταση καθώς και από οποιαδήποτε έγγραφα/πιστοποιητικά/στοιχεία προς υποστήριξη της ένστασης.

* Ένσταση η οποία δεν συνοδεύεται από τα απαραίτητα υποστηρικτικά στοιχεία και έγγραφα θα απορρίπτεται.

* Η υποβολή ένστασης δεν αναστέλλει την ισχύ της ληφθείσας απόφασης.

Σε περίπτωση που ο αιτητής υποβάλει το Έντυπο Υποβολής Ένστασης εκπρόθεσμα παραθέτοντας προς τούτο και τους λόγους καθυστέρησης, η Επιτροπή Εξέτασης Ενστάσεων θα εξετάσει και θα αποφασίσει κατά πόσο υπάρχει εύλογη αιτία που να δικαιολογεί την καθυστέρηση. Η Επιτροπή δύναται αφού προβεί σε δέουσα έρευνα, να ασκήσει τη διακριτική της ευχέρεια και να κάνει αποδεκτό το αίτημα και να δεχθεί να εξετάσει την εκπρόθεσμα υποβληθείσα ένσταση.

Ο ενδιαφερόμενος αιτητής ενημερώνεται για την απόφαση της Επιτροπής Εξέτασης Ενστάσεων με σχετική επιστολή.

26. ΑΝΑΚΤΗΣΗ ΑΧΡΕΩΣΤΗΤΩΣ ΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝΤΩΝ ΠΟΣΩΝ

Ο ΚΟΑΠ είναι αρμόδιος να ανακτά ποσά που καταβλήθηκαν σε αιτητές ή/και δικαιούχους επιδότησης αχρεωστήτως λόγω απάτης, παρατυπιών, αμέλειας ή και διοικητικών λαθών. Σε περίπτωση ανάκτησης και αφού ο αιτητής ή/και δικαιούχος τύχει ενημέρωσης από τον ΚΟΑΠ για την απόφαση ανάκτησης αχρεωστήτως καταβληθέντος ποσού, ο αιτητής ή/και δικαιούχος οφείλει να επιστρέψει το σχετικό ποσό που καταβλήθηκε στο λογαριασμό του από τον ΚΟΑΠ, προσαυξημένο κατά τους τόκους που υπολογίζονται για το χρονικό διάστημα από την προθεσμία πληρωμής για τον δικαιούχο που αναφέρεται στην εντολή ανάκτησης, ήτοι 15 ημέρες από την ημέρα αποστολής της γραπτής ειδοποίησης για καταβολή του ποσού, έως και την επιστροφή αυτού στον ΚΟΑΠ.

Νοείται ότι, εκτός εάν προβλέπεται σε σχετική νομικά δεσμευτική πράξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης συγκεκριμένο επιτόκιο, ως επιτόκιο χρησιμοποιείται το επιτόκιο για την επιβολή των τόκων υπερημερίας που εκάστοτε καθορίζεται δυνάμει των διατάξεων του περί του Ενιαίου Δημόσιου Επιτοκίου Υπερημερίας Νόμου. Τα αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά είναι άμεσα επιστρεπτέα και η μη επιστροφή τους δυνατό να οδηγήσει τον ΚΟΑΠ σε λήψη νομικών μέτρων για είσπραξη των εν λόγω ποσών.

Με την επιφύλαξη άλλων εκτελεστικών μέτρων που προβλέπονται στο εθνικό δίκαιο, ο ΚΟΑΠ δύναται να συμψηφίζει τυχόν αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά που προκύπτουν από παρατυπία ενός αιτητή / δικαιούχου, με τυχόν μελλοντικές πληρωμές που πρόκειται να καταβληθούν υπέρ του εν λόγω αιτητή / δικαιούχου από τον ΚΟΑΠ, ως αρμόδιος για την ανάκτηση της οφειλής.

27. ΠΑΡΑΤΥΠΙΕΣ ΚΑΙ ΑΠΑΤΗ

Ο ΚΟΑΠ έχει μηδενική ανοχή σε φαινόμενα απάτης. Όλες οι περιπτώσεις υπόνοιας απάτης παραπέμπονται για διερεύνηση στην Αστυνομία και στον Γενικό Εισαγγελέα / Ευρωπαϊκή Εισαγγελία (ανάλογα με την περίπτωση). Ο ΚΟΑΠ θέτει επίσης στη διάθεση της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) στοιχεία για τις παρατυπίες και τις περιπτώσεις υπόνοιας απάτης που διαπιστώνονται, καθώς και πληροφορίες για τα μέτρα που λαμβάνονται.

«Παρατυπία» συνιστά κάθε παράβαση διάταξης του δικαίου της ΕΕ που προκύπτει από πράξη ή παράλειψη ενός οικονομικού φορέα, με πραγματικό ή ενδεχόμενο αποτέλεσμα να ζημιωθεί ο γενικός προϋπολογισμός της ΕΕ.

«Υπόνοια απάτης» θεωρείται κάθε παρατυπία που οδηγεί στην κίνηση διοικητικής ή δικαστικής διαδικασίας σε εθνικό επίπεδο ώστε να καθοριστεί η ύπαρξη δόλου, και ιδίως απάτης.

«Απάτη εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ» συνιστά, μεταξύ άλλων, κάθε εκ προθέσεως πράξη ή παράλειψη, σχετικά με:

- τη χρήση ή την υποβολή ψευδών, ανακριβών ή ελλιπών δηλώσεων ή εγγράφων, με αποτέλεσμα την υπεξαίρεση ή την εσφαλμένη παρακράτηση πόρων ή στοιχείων που προέρχονται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ ή από προϋπολογισμούς των οποίων η διαχείριση ασκείται από την ΕΕ ή για λογαριασμό της,
- την αποσιώπηση πληροφοριών κατά παράβαση ειδικής υποχρέωσης, με τα ίδια ως ανωτέρω αποτελέσματα,
- την κατάχρηση αυτών των πόρων ή στοιχείων ενεργητικού, για σκοπούς άλλους από αυτούς για τους οποίους χορηγήθηκαν αρχικώς.

Επισύρεται η προσοχή των αιτητών, ειδικά ως προς το περιεχόμενο των αιτήσεων των οποιωνδήποτε δηλώσεων και στοιχείων, τα οποία υποβάλλονται προς υποστήριξη τους ότι, το άρθρο 52(6) του Περί Κυπριακού Οργανισμού Αγροτικών Πληρωμών Νόμου του 2020 (Ν.214(I)/2020) προνοεί ότι: «Φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο παρεμποδίζει υπάλληλο στην εκτέλεση των καθηκόντων του, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου ή το οποίο παρέχει ανακριβή ή ψευδή στοιχεία και πληροφορίες ή παρεμποδίζει με οποιονδήποτε τρόπο το έργο του διαπράττει ποινικό αδίκημα και, σε περίπτωση καταδίκης του, υπόκειται σε ποινή φυλάκισης που δεν υπερβαίνει τα δύο (2) έτη ή σε χρηματική ποινή που δεν υπερβαίνει τις οκτώ χιλιάδες ευρώ (€8.000) ή/και στις δύο αυτές ποινές». Όπου ο Οργανισμός έχει εύλογη υποψία για διάπραξη του πιο πάνω ή οποιουδήποτε άλλου ποινικού αδικήματος, η υπόθεση θα παραπέμπεται στις αρμόδιες δικωτικές αρχές.

Για περισσότερες πληροφορίες συμβουλευτείτε την Στρατηγική για την Καταπολέμηση της Απάτης του ΚΟΑΠ στην ιστοσελίδα www.capo.gov.cy.

28. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Ο ΚΟΑΠ είναι υπεύθυνος επεξεργασίας, βάσει των προνοιών του Κανονισμού (ΕΕ) 679/2016 (GDPR), για τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα («ΔΠΧ») των φυσικών προσώπων (υποκείμενα δεδομένων) που επεξεργάζεται στα πλαίσια των διαδικασιών για την εφαρμογή των Παρεμβάσεων. Συμβουλευτείτε την Πολιτική Ιδιωτικότητας του ΚΟΑΠ στην ιστοσελίδα www.capo.gov.cy.

Οι υπάλληλοι του ΚΟΑΠ και των αναδόχων του οφείλουν να τηρούν τις πιο κάτω αρχές σε σχέση με τα ΔΠΧ που επεξεργάζονται και, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους, να επιβεβαιώνουν ότι τα ΔΠΧ:

- υποβάλλονται σε σύννομη και θεμιτή επεξεργασία με διαφανή τρόπο σε σχέση με το υποκείμενο των δεδομένων («νομιμότητα, αντικειμενικότητα και διαφάνεια»),
- συλλέγονται για καθορισμένους, ρητούς και νόμιμους σκοπούς και δεν υποβάλλονται σε περαιτέρω επεξεργασία κατά τρόπο ασύμβατο προς τους σκοπούς αυτούς («περιορισμός του σκοπού»),
- είναι κατάλληλα, συναφή και περιορίζονται στο αναγκαίο για τους σκοπούς για τους οποίους υποβάλλονται σε επεξεργασία («ελαχιστοποίηση των δεδομένων»)
- είναι ακριβή και, όταν είναι αναγκαίο, επικαιροποιούνται («ακρίβεια»)
- διατηρούνται υπό μορφή που επιτρέπει την ταυτοποίηση των υποκειμένων των δεδομένων μόνο για το διάστημα που απαιτείται («περιορισμός της περιόδου αποθήκευσης»)
- υποβάλλονται σε επεξεργασία κατά τρόπο που εγγυάται την ενδεδειγμένη ασφάλεια («ακεραιότητα και εμπιστευτικότητα»)

Ο ΚΟΑΠ φέρει την ευθύνη και πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει τη συμμόρφωση με τις πιο πάνω αρχές («λογοδοσία»).

Υπεύθυνος για να παρακολουθεί την συμμόρφωση του ΚΟΑΠ με τις πρόνοιες του Κανονισμού είναι ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων, με τον οποίο μπορείτε να επικοινωνήσετε στην ηλεκτρονική διεύθυνση dpo@capo.gov.cy.

29. ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ ΚΟΝΔΥΛΙΩΝ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΤΟΥ ΚΟΑΠ

Σε εφαρμογή των άρθρων 98 και 99 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2116 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου καθώς και του Κεφαλαίου VI του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2022/128 της Επιτροπής, ο ΚΟΑΠ υποχρεούται να δημοσιοποιήσει στην ιστοσελίδα του συγκεκριμένα στοιχεία των δικαιούχων κονδυλίων προερχόμενων από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ). Τα στοιχεία δημοσιοποιούνται εκ των υστέρων έως την 31η Μαΐου κάθε έτους για το προηγούμενο οικονομικό έτος και παραμένουν διαθέσιμα στην ιστοσελίδα του ΚΟΑΠ επί δύο έτη από την ημερομηνία της αρχικής δημοσιοποίησής τους.

Η δημοσιοποίηση περιλαμβάνει, τηρουμένων των σχετικών προνοιών των πιο πάνω ενωσιακών Κανονισμών τα ακόλουθα στοιχεία:

- το ονοματεπώνυμο, στην περίπτωση φυσικών προσώπων,
- την επωνυμία, στην περίπτωση νομικών οντοτήτων,
- τα αναγκαία στοιχεία για ταυτοποίηση του ομίλου στον οποίο συμμετέχει ο δικαιούχος (επωνυμία μητρικής εταιρείας και αριθμό φορολογικού μητρώου ή αριθμό Φ.Π.Α.),
- τον δήμο στον οποίο κατοικεί ή είναι εγγεγραμμένος ο δικαιούχος και τον ταχυδρομικό κώδικα,
- τα ποσά των ενισχύσεων που αντιστοιχούν σε κάθε μέτρο/παρέμβαση χρηματοδοτούμενη από το ΕΓΤΕ ή το ΕΓΤΑΑ (ενωσιακή και εθνική συνεισφορά) τα οποία έλαβε ο δικαιούχος κατά το υπό εξέταση οικονομικό έτος και το σύνολο αυτών,
- την ονομασία και τον σκοπό του μέτρου/της παρέμβασης,
- την ημερομηνία έναρξης και την αναμενόμενη ημερομηνία ή την πραγματική ημερομηνία ολοκλήρωσης του μέτρου/ της παρέμβασης, και

- το οικείο ταμείο (ΕΓΤΕ ή ΕΓΤΑΑ) από το οποίο χρηματοδοτήθηκε ο δικαιούχος.

Η δημοσιοποίηση πραγματοποιείται αποκλειστικά και μόνο για σκοπούς που είναι αναγκαίοι για την εκπλήρωση υποχρέωσης που επιβάλλουν οι υπό αναφορά Ενωσιακοί Κανονισμοί. Τα δεδομένα ή στοιχεία που δημοσιοποιούνται ενδέχεται να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, OLAF, όργανα και επιτροπές της Ευρωπαϊκής Ένωσης) όπως επίσης και από τις αρμόδιες αρχές ελέγχου και διερεύνησης των Κρατών Μελών για σκοπούς διαφύλαξης των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης.

Για την ανάρτηση των πληροφοριών, η οποία απαιτείται από τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/2116 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2022/128 της Επιτροπής, ο ΚΟΑΠ διασφαλίζει τη συμμόρφωση του με τις απαιτήσεις του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων). Η Πολιτική Ιδιωτικότητας του ΚΟΑΠ είναι αναρτημένη στην ιστοσελίδα www.capo.gov.cy.

30. ΟΔΗΓΟΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

Ο ΚΟΑΠ επιδεικνύει δέσμευση στην ακεραιότητα και τις ηθικές αξίες, στα πλαίσια εκτέλεσης των καθηκόντων και των αρμοδιοτήτων του. Όλα τα μέλη του προσωπικού του ΚΟΑΠ, και των Αναδόχων όπου εφαρμόζεται, σε όλα τα διοικητικά επίπεδα, σέβονται την ακεραιότητα και τις ηθικές αξίες στις οδηγίες, τις ενέργειες και τη συμπεριφορά τους. Η ακεραιότητα και οι ηθικές αξίες καθορίζονται στα πρότυπα συμπεριφοράς και κατανοούνται σε όλα τα επίπεδα του ΚΟΑΠ. Προς τούτο, εφαρμόζονται διαδικασίες ούτως ώστε να αξιολογηθεί κατά πόσον το προσωπικό του Οργανισμού, και των Αναδόχων όπου εφαρμόζεται, ευθυγραμμίζεται με τα πρότυπα συμπεριφοράς και να αντιμετωπιστούν εγκαίρως τυχόν αποκλίσεις. Ο ΚΟΑΠ επιδεικνύει δέσμευση όσον αφορά το να προσελκύει, να αναπτύσσει και να διατηρεί ικανά άτομα, σε ευθυγράμμιση με τους στόχους του. Στην ιστοσελίδα του ΚΟΑΠ, www.capo.gov.cy, υπάρχει αναρτημένος ο Οδηγός Συμπεριφοράς και Δεοντολογίας των Δημοσίων Υπαλλήλων, ο οποίος έχει υιοθετηθεί από τον ΚΟΑΠ.